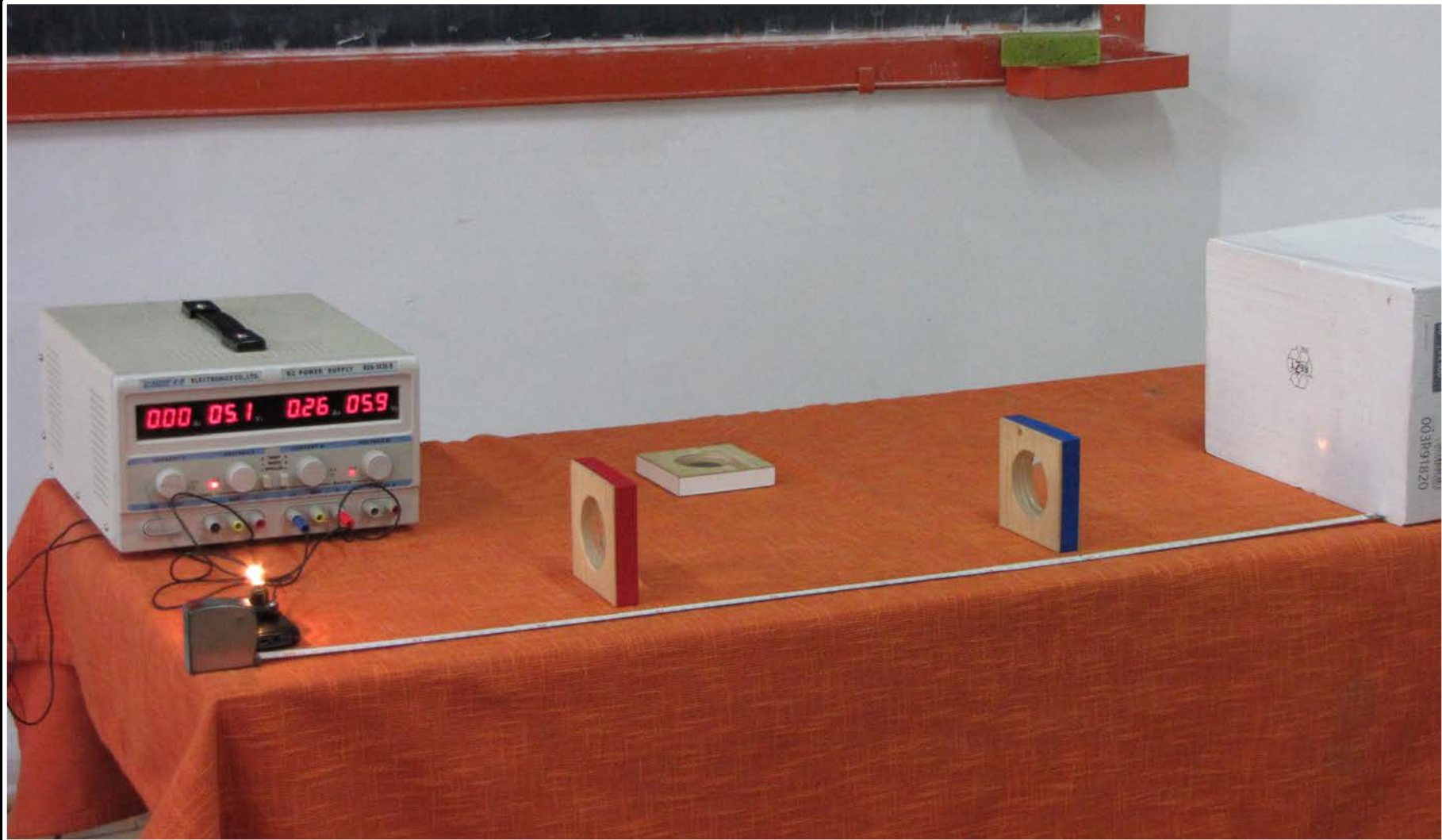

Lucrare de laborator cu lentile - Laborgyakorlat lencsékkel

Rezolvarea problemei la nivelul profesorului - A feladat tanári szintű megoldása

În „Fizikum”, laboratorul de fizică al liceului „ADY Endre” din Oradea am efectuat nenumărate experimente de fizică. Un experiment foarte simplu, îndrăgit de elevi a fost studiul formării imaginii la diferite lentile. Am utilizat lentile pentru ochelari, montate în rame de lemn de formă pătrată. S-au format opt ateliere de lucru, fiecare grupă având la dispoziție câte trei lentile diferite, marcate cu o bandă izolatoare de culori diferite. O lumânare mică pusă la înălțimea potrivită era obiectul, iar dosul unei cutii, ecranul. Într-o beznă totală, pentru buna dispoziție am admis și o muzică de ambianță...

dr. Bartos-Elekes István

A nagyváradi ADY Endre Líceum **Fizikum** nevű laboratóriumában az évek során számtalan laborgyakorlatot végeztünk. Az egyik igen egyszerű, a diákok által kedvelt kísérlet a lencsék képalkotásának tanulmányozása volt. Szemüveglencsét használtunk, ezeket egy-egy négyzet alakú farámába helyeztük. Nyolc műhely alakult ki, mindegyik csoportnak három különböző, színes szigetelőszalaggal jelzett lencse jutott. Egy megfelelő magasságra helyezett kicsi gyertya volt a tárgy, egy doboz alja pedig az ernyő. A teljes sötétségben, a jobb hangulat érdekében, halk háttérzenét is engedélyeztem...

dr. Bartos-Elekes István

Determinări preliminare

Nu cunoaștem datele lentilelor ce avem la dispoziție. Am efectuat o determinare preliminară a naturii lentilelor și a mărimii aproximative a convergenței. Mișcând lentila în planul orizontal deasupra marginii unui caiet, observăm o deplasare a imaginii marginii caietului. La lentile convergente deplasarea este contrară mișcării, la cele divergente este în același sens. Deplasarea este proporțională cu valoarea absolută a convergenței.

Rezultatele determinărilor preliminare

- Lentila cu banda roșie este convergentă de 5,00..6,00 dioptrii.
- Lentila cu banda albă este convergentă de 1,25..1,75 dioptrii.
- Lentila cu banda albastră este divergentă de -5,25..-6,25 dioptrii. Lentila albastră și lentila roșie suprapuse prezintă o lentilă compusă ușor divergentă, adică diferența convergențelor lor este de cel mult 0,25 dioptrii.

Concluzii

- Lentila albastră singură nu dă imagine reală (este divergentă).
- Lentila albă singură poate să dea o imagine reală, dar masa este prea mică pentru a o putea prinde pe ecran ($d < 4f$).
- Lentila cu banda roșie, convergentă cu distanță focală mică, în condițiile de mai sus este potrivită pentru crearea imaginilor reale. Imaginea reală va deveni obiect virtual pentru lentila cu banda albă, apoi pentru lentila cu banda albastră.

Előzetes meghatározások.

Nem ismerjük a rendelkezésünkre álló lencsék adatait. Egy előzetes kísérletet végeztünk a lencsék jellegének megállapítására és a konvergencia nagyságrendi meghatározására. Ha a lencsét egy füzet felett vízszintes síkban mozgatjuk, akkor a füzet szélének képe elmozdul. A gyűjtőlencsék esetében az elmozdulás ellentétes a lencse mozgásával, a szórólencsénél pedig megegyezik. Az elmozdulás mértéke arányos a lencse konvergenciájának abszolút értékével.

Az előzetes meghatározások eredményei

- A piroscsíkos lencse konvergenciája +5,00..+6,00 dioptria.
- A fehérscíkos lencse konvergenciája +1,25..+1,75 dioptria.
- A kékcsíkos lencse szórólencse, konvergenciája -5,25..-6,25 dioptria. A kékcsíkos és a piroscsíkos lencsét egymásra helyezve egy kissé divergens összetett lencsét kapunk, vagyis a konvergenciáik különbsége nem lehet több 0,25 dioptriánál.

Következtetések

- A kékcsíkos lencse egyedül nem adhat valódi képet (szórólencse).
- A fehérscíkos lencse egyedül adhat valódi képet, de az asztal igen kicsi a képernyőn való felfogására ($d < 4f$).
- A piroscsíkos lencse konvergens, kis fókusztávolságú, a fenti körülmények között megfelel a valódi képek létrehozására. Az általa létrehozott valódi kép látszólagos tárgy lesz a fehérscíkos, majd a kékcsíkos lencse számára.

Determinări preliminare

Nu cunoaștem datele lentilelor ce avem la dispoziție. Am efectuat o determinare preliminară a naturii lentilelor și a mărimii aproximative a convergenței. Mișcând lentila în planul orizontal deasupra marginii unui caiet, observăm o deplasare a imaginii marginii caietului. La lentile convergente deplasarea este contrară mișcării, la cele divergente este în același sens. Deplasarea este proporțională cu valoarea absolută a convergenței.

Rezultatele determinărilor preliminare

- Lentila cu banda roșie este convergentă de 5,00..6,00 dioptrii.
- Lentila cu banda albă este convergentă de 1,25..1,75 dioptrii.
- Lentila cu banda albastră este divergentă de -5,25..-6,25 dioptrii. Lentila albastră și lentila roșie suprapuse prezintă o lentilă compusă ușor divergentă, adică diferența convergențelor lor este de cel mult 0,25 dioptrii.

Concluzii

- Lentila albastră singură nu dă imagine reală (este divergentă).
- Lentila albă singură poate să dea o imagine reală, dar masa este prea mică pentru a o putea prinde pe ecran ($d < 4f$).
- Lentila cu banda roșie, convergentă cu distanță focală mică, în condițiile de mai sus este potrivită pentru crearea imaginilor reale. Imaginea reală va deveni obiect virtual pentru lentila cu banda albă, apoi pentru lentila cu banda albastră.

Előzetes meghatározások.

Nem ismerjük a rendelkezésünkre álló lencsék adatait. Egy előzetes kísérletet végeztünk a lencsék jellegének megállapítására és a konvergencia nagyságrendi meghatározására. Ha a lencsét egy fűzet felett vízszintes síkban mozgatjuk, akkor a fűzet szélének képe elmozdul. A gyűjtőlencsék esetében az elmozdulás ellentétes a lencse mozgatásával, a szórólencsénél pedig megegyezik. Az elmozdulás mértéke arányos a lencse konvergenciájának abszolút értékével.

Az előzetes meghatározások eredményei

- A piroscsíkos lencse konvergenciája +5,00..+6,00 dioptria.
- A fehérscíkos lencse konvergenciája +1,25..+1,75 dioptria.
- A kékcsíkos lencse szórólencse, konvergenciája -5,25..-6,25 dioptria. A kékcsíkos és a piroscsíkos lencsét egymásra helyezve egy kissé divergens összetett lencsét kapunk, vagyis a konvergenciáik különbsége nem lehet több 0,25 dioptriánál.

Következtetések

- A kékcsíkos lencse egyedül nem adhat valódi képet (szórólencse).
- A fehérscíkos lencse egyedül adhat valódi képet, de az asztal igen kicsi a képernyőn való felfogására ($d < 4f$).
- A piroscsíkos lencse konvergens, kis fókusztávolságú, a fenti körülmények között megfelel a valódi képek létrehozására. Az általa létrehozott valódi kép látszólagos tárgy lesz a fehérscíkos, majd a kékcsíkos lencse számára.

Determinări preliminare

Nu cunoaștem datele lentilelor ce avem la dispoziție. Am efectuat o determinare preliminară a naturii lentilelor și a mărimii aproximative a convergenței. Mișcând lentila în planul orizontal deasupra marginii unui caiet, observăm o deplasare a imaginii marginii caietului. La lentile convergente deplasarea este contrară mișcării, la cele divergente este în același sens. Deplasarea este proporțională cu valoarea absolută a convergenței.

Rezultatele determinărilor preliminare

- Lentila cu banda roșie este convergentă de 5,00..6,00 dioptrii.
- Lentila cu banda albă este convergentă de 1,25..1,75 dioptrii.
- Lentila cu banda albastră este divergentă de -5,25..-6,25 dioptrii. Lentila albastră și lentila roșie suprapuse prezintă o lentilă compusă ușor divergentă, adică diferența convergențelor lor este de cel mult 0,25 dioptrii.

Concluzii

- Lentila albastră singură nu dă imagine reală (este divergentă).
- Lentila albă singură poate să dea o imagine reală, dar masa este prea mică pentru a o putea prinde pe ecran ($d < 4f$).
- Lentila cu banda roșie, convergentă cu distanță focală mică, în condițiile de mai sus este potrivită pentru crearea imaginilor reale. Imaginea reală va deveni obiect virtual pentru lentila cu banda albă, apoi pentru lentila cu banda albastră.

Előzetes meghatározások.

Nem ismerjük a rendelkezésünkre álló lencsék adatait. Egy előzetes kísérletet végeztünk a lencsék jellegének megállapítására és a konvergencia nagyságrendi meghatározására. Ha a lencsét egy füzet felett vízszintes síkban mozgatjuk, akkor a füzet szélének képe elmozdul. A gyűjtőlencsék esetében az elmozdulás ellentétes a lencse mozgatásával, a szórólencsénél pedig megegyezik. Az elmozdulás mértéke arányos a lencse konvergenciájának abszolút értékével.

Az előzetes meghatározások eredményei

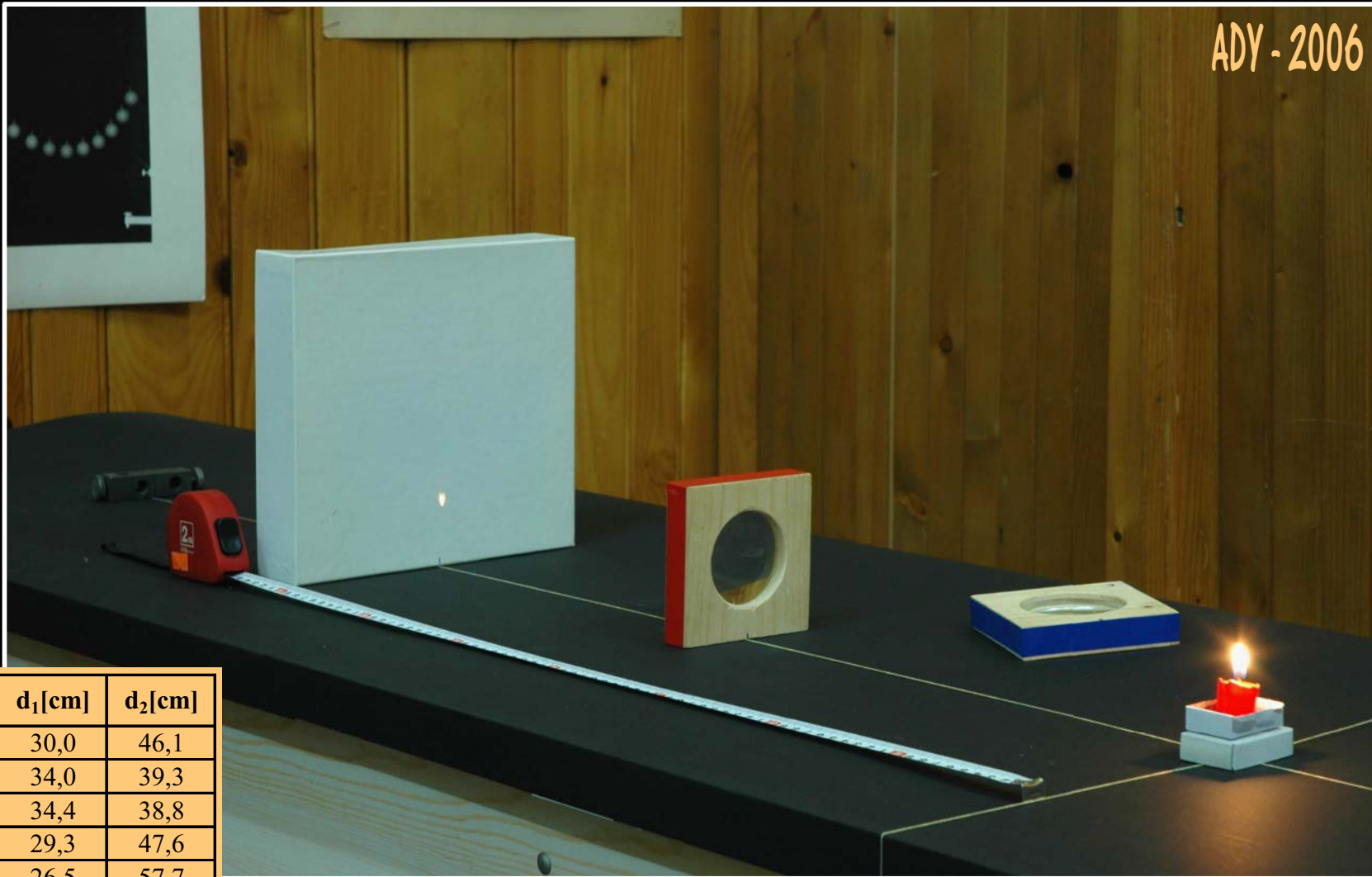
- A piroscsíkos lencse konvergenciája +5,00..+6,00 dioptria.
- A fehérscíkos lencse konvergenciája +1,25..+1,75 dioptria.
- A kékcsíkos lencse szórólencse, konvergenciája -5,25..-6,25 dioptria. A kékcsíkos és a piroscsíkos lencsét egymásra helyezve egy kissé divergens összetett lencsét kapunk, vagyis a konvergenciáik különbsége nem lehet több 0,25 dioptriánál.

Következtetések

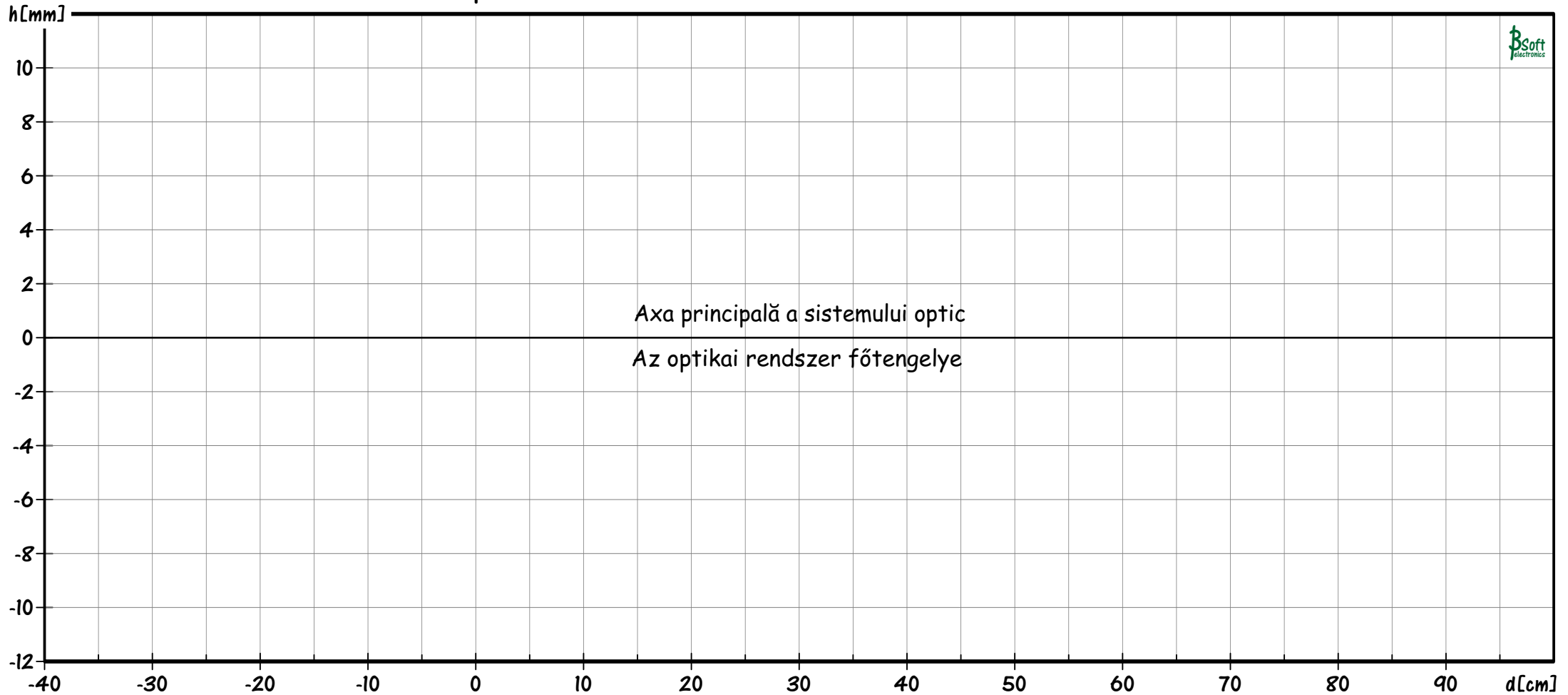
- A kékcsíkos lencse egyedül nem adhat valódi képet (szórólencse).
- A fehérscíkos lencse egyedül adhat valódi képet, de az asztal igen kicsi a képernyőn való felfogására ($d < 4f$).
- A piroscsíkos lencse konvergens, kis fókusztávolságú, a fenti körülmények között megfelel a valódi képek létrehozására. Az általa létrehozott valódi kép látszólagos tárgy lesz a fehérscíkos, majd a kékcsíkos lencse számára.

Prima serie de experimente

Első kísérletsorozat

Nr.	d_1 [cm]	d_2 [cm]
1	30,0	46,1
2	34,0	39,3
3	34,4	38,8
4	29,3	47,6
5	26,5	57,7
6	32,4	41,3

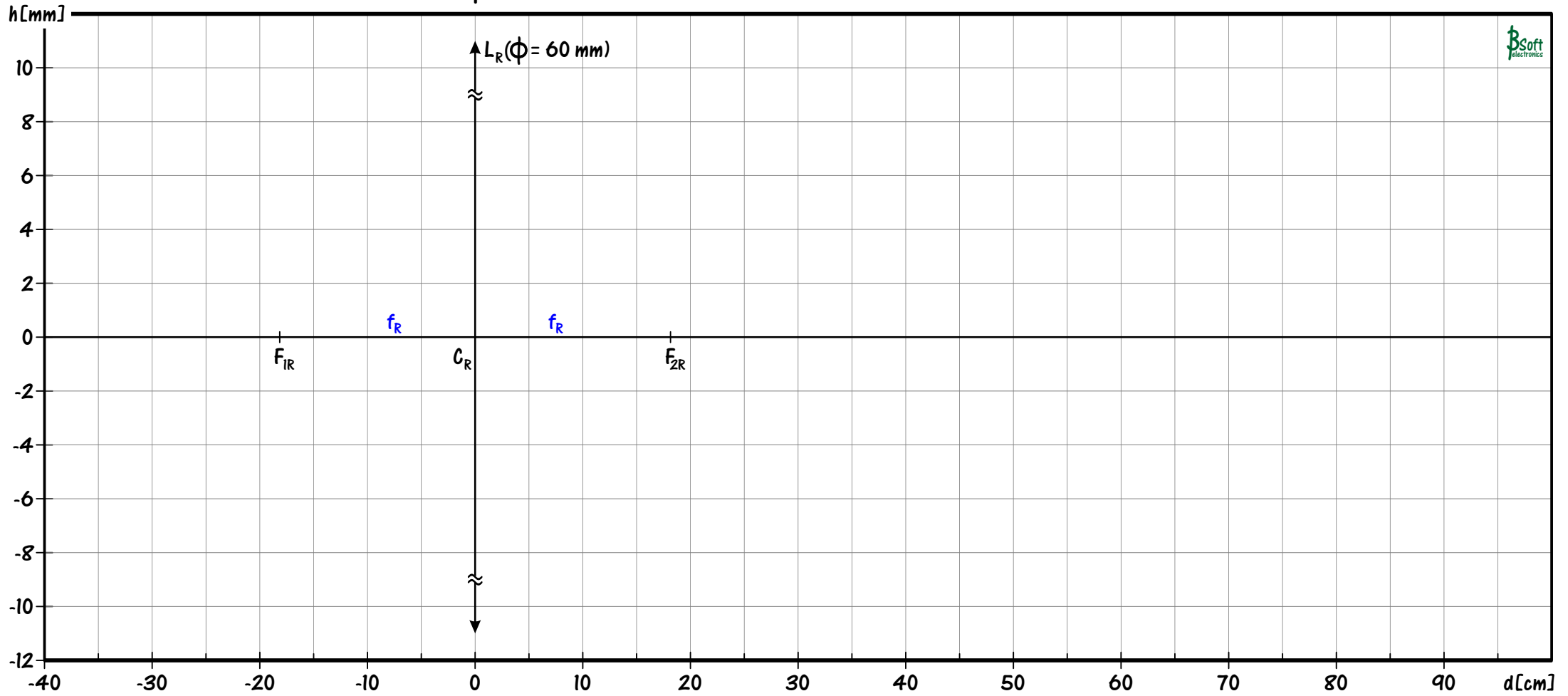

Construim un rastru asemănător celui utilizat la reprezentarea funcțiilor cu o singură variabilă. Pe orizontală avem o micșorare de 1:5, iar pe verticală o mărire de 5:1. Construcțiile optice vor avea unghiuri aparente de zeci de grade, care în realitate sunt de circa 25 ori mai mici. Astfel pe lângă desene frumoase și ușor lizibile, ne vom găsi mult sub condițiile de fascicule paraxiale ale lui Gauss.

Az egyváltozós függvények ábrázolásakor használatoshoz hasonló raszttert szerkesztünk. A vízszintes irányban 1:5 léptékű kicsinyítés, a függőleges irányban 5:1 arányú nagyítás van. Az optikai szerkesztések szögei látszólag többtíz fokosak, de valójában körülbelül 25-ször kisebbek. Így a tetszetős és jól olvasható rajzok mellett jóval a gaussi paraxiális közelítés feltételei alatt maradunk.

Prima serie de experimente

Első kísérletsorozat

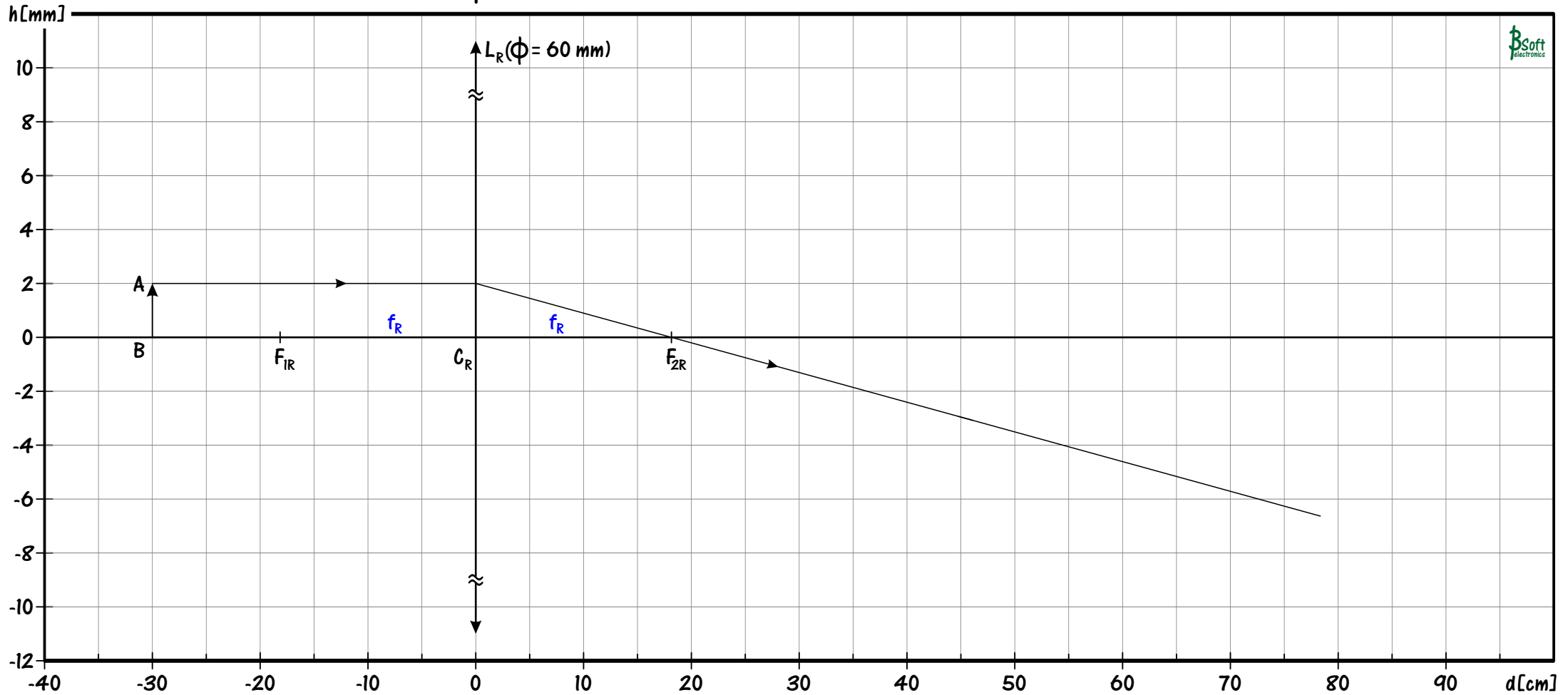

Lentila marcată cu roșu (L_R) o plasăm în originea sistemului de coordonate, planul lentilei fiind perpendiculară pe axa optică principală a sistemului. Diametrul lentilei fiind 60 mm, reprezentăm doar partea utilizată pentru construcția imaginii.

A pirossal jelzett lencsét (L_R) a koordinátarendszer origójába helyezük, a lencse síkja merőleges a rendszer optikai főtengelyére. A lencse átmérője 60 mm lévén, csak a szerkesztéshez használt részt ábrázoljuk.

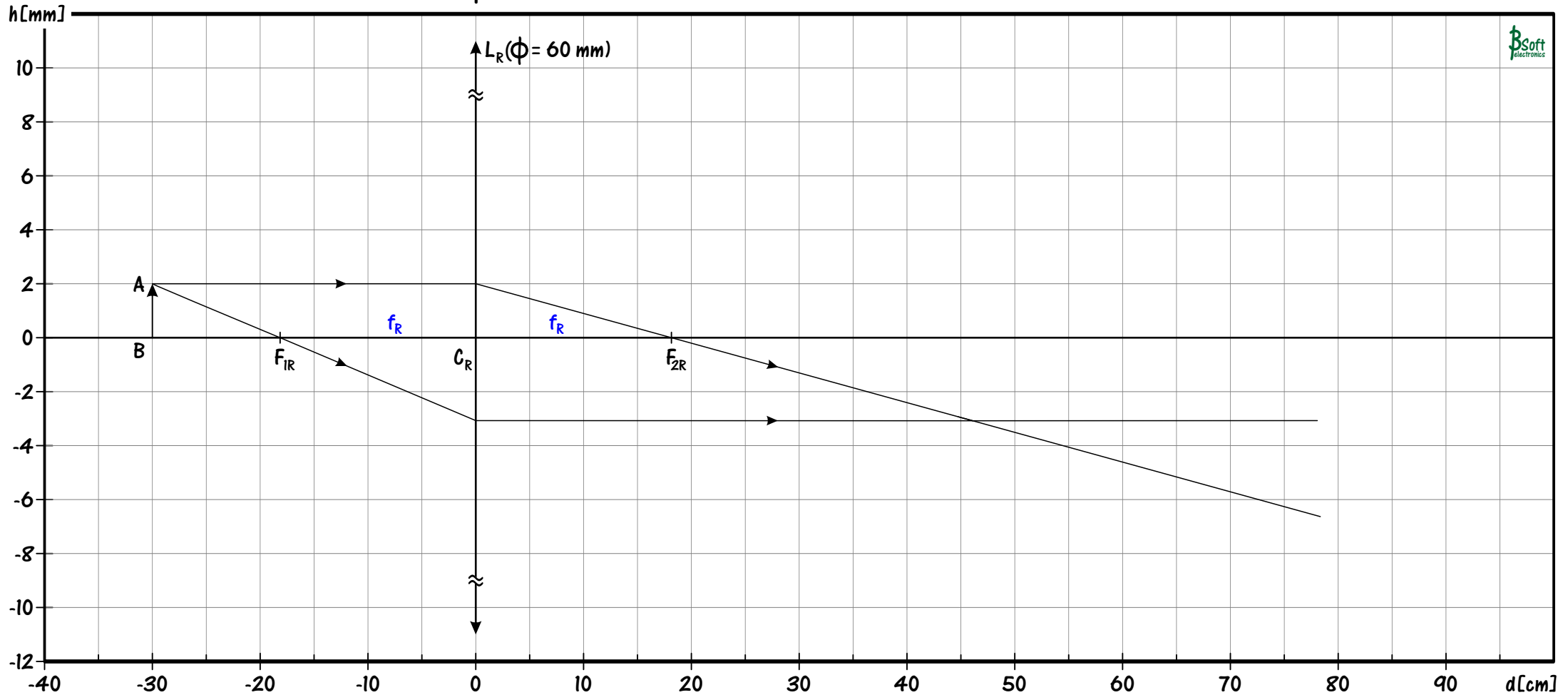

Pentru construcția imaginii vom folosi două raze ale căror mers se desenează ușor. Raza paralelă cu axa optică principală se refractă prin lentilă și trece prin focarul principal F_{2R} .

A kép megszerkesztéséhez a lencsén áthaladó nevezetes sugarakat használjuk. Az optikai főtengellyel párhuzamos sugár megtörik a lencsén, majd áthalad az F_{2R} főfókuszon.

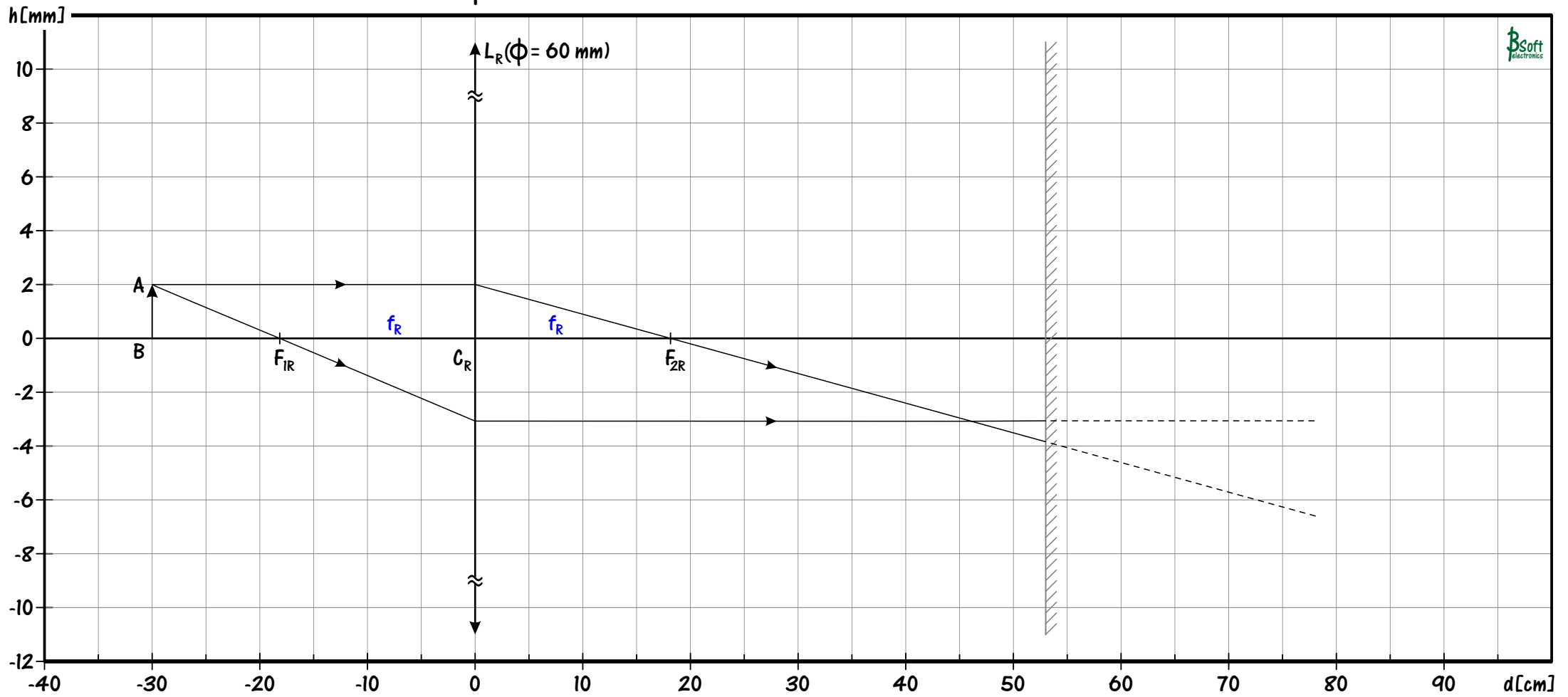

Raza ce trece prin focarul principal F_{1R} se refractă prin lentilă și trece mai departe paralel cu axa optică principală. În punctul de intersecție al celor două raze obținem un punct de imagine reală. Obiectul fiind considerat o linie perpendiculară pe axa optică principală, și imaginea va fi o linie dreaptă perpendiculară pe axa principală. În realitate este puțin înclinată spre lentilă (distorsiuni sferice).

A lencse F_{1R} főfókuszán áthaladó sugár megtörik a lencsén és a fő-tengellyel párhuzamosan halad tovább. A két sugár metszéspontjában egy valódi képpont keletkezik. Mivel a tárgyat a fő-tengelyre merőleges vonalként képzeljük el, a képvonal is merőleges lesz a fő-tengelyre. A valóságban egy kissé ferde, a lencse felé hajlik (szférikus torzítás).

Prima serie de experimente

Első kísérletsorozat

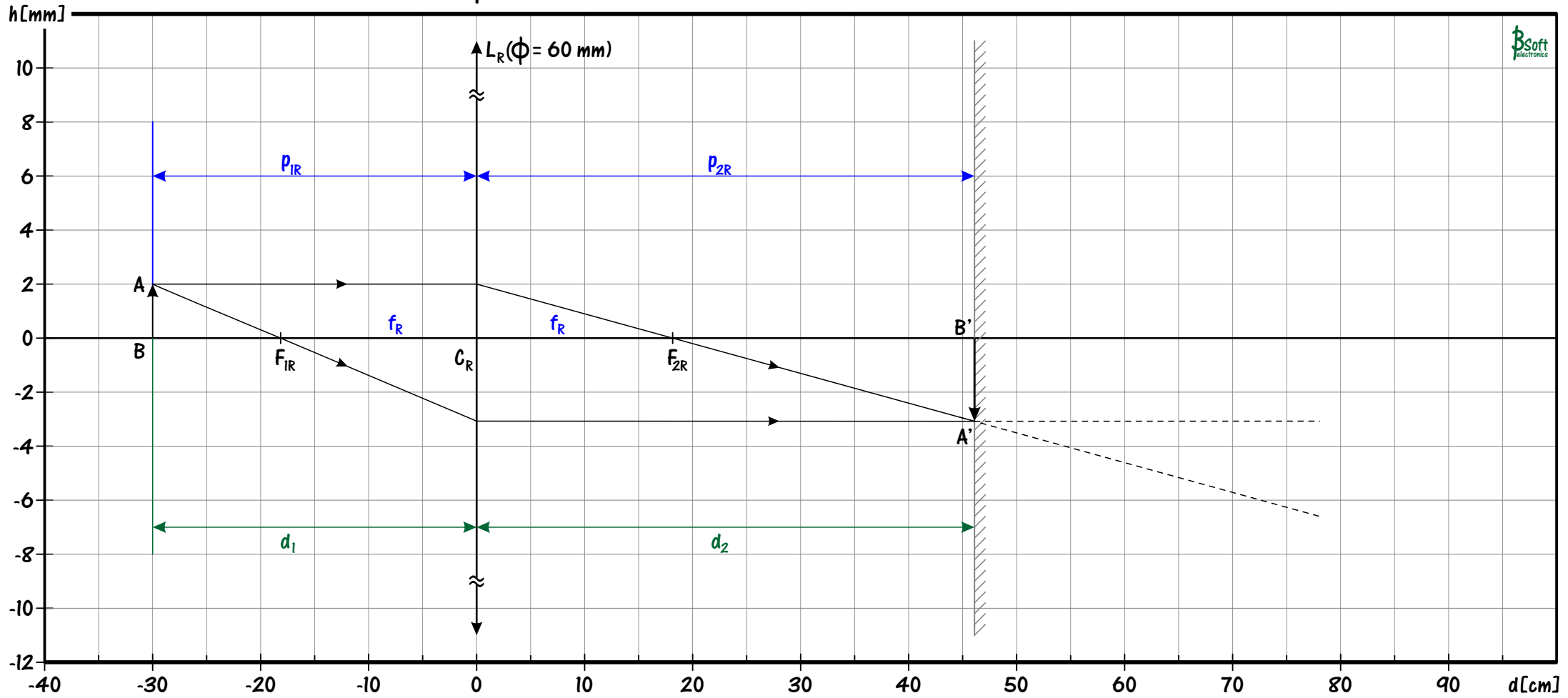

Căutăm aceea poziție a ecranului pentru care primim o imagine bine focalizată...

A ernyőnek azt a helyzetét keressük, amelynél jól fókuszált képet kapunk...

Prima serie de experimente

Első kísérletsorozat

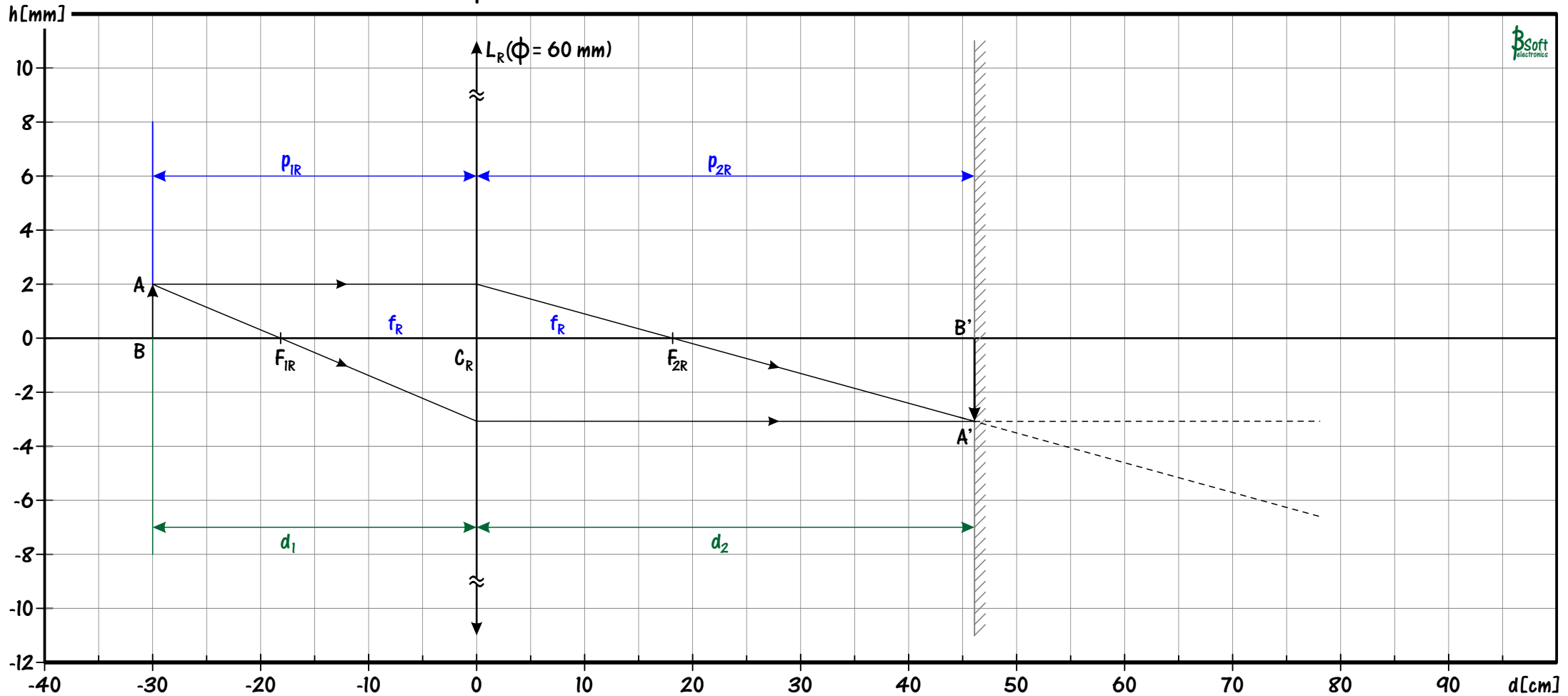
Am găsit poziția ecranului pentru o imagine bine focalizată, măsurăm distanțele d_1 , d_2 , precum și distanța obiect p_{1R} și distanța imagine p_{2R} . Imaginea $A'B'$ este reală, deci lentila L_R este o lentilă convergentă.

Megtaláltuk a jól fókuszált képnek megfelelő ernyőhelyzetet, mérjük a d_1 , d_2 távolságokat, valamint a p_{1R} tárgytávolságot és a p_{2R} képtávolságot. Az $A'B'$ kép valódi, tehát az L_R egy gyűjtőlencse.

Prima serie de experimente

Első kísérletsorozat

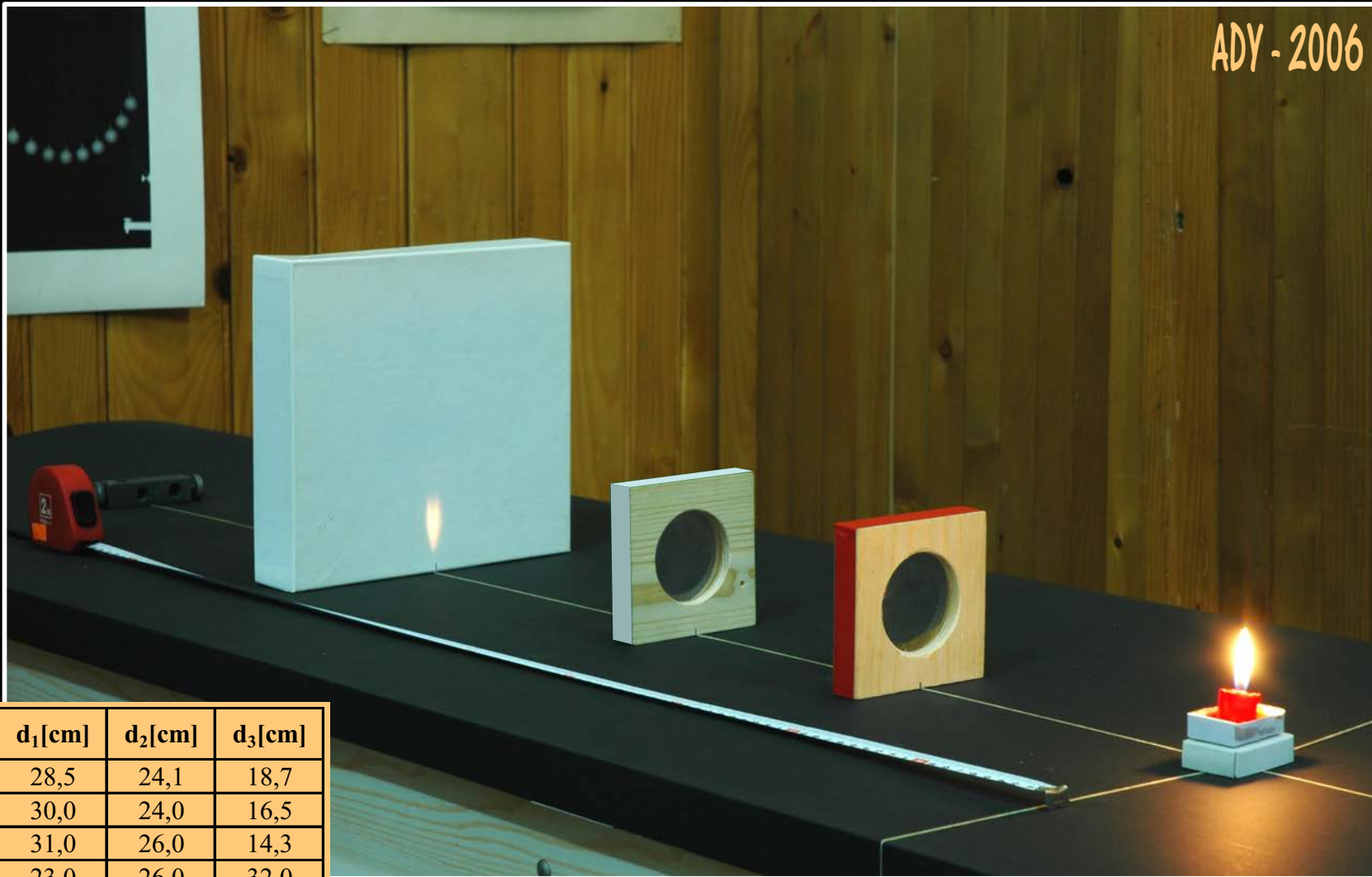
Concluzii: Lentila L_R este convergentă cu distanța focală $f_R=18,17$ cm, $f_{Rmedie}=18,18$ cm. Valoarea nominală a convergenței fiind $C_R=+5,50 \delta$. Pentru un obiect real în afara focarului am primit o imagine reală și răsturnată.

Következtetések: Az L_R egy gyűjtőlencse, melynek fókusztávolsága $f_R=18,17$ cm, $f_{Rátlag}=18,18$ cm. A konvergencia névleges értéke $C_R=+5,50 \delta$. Egy fókuszon kívüli valódi tárgyra valódi, fordított képet ad.

Nr.	d_1 [cm]	d_2 [cm]	f_R [cm]	C_R [δ]
1	30,0	46,1	18,17	5,50
2	34,0	39,3	18,23	5,49
3	34,4	38,8	18,23	5,48
4	29,3	47,6	18,14	5,51
5	26,5	57,7	18,16	5,51
6	32,4	41,3	18,16	5,51

A doua serie de experimente

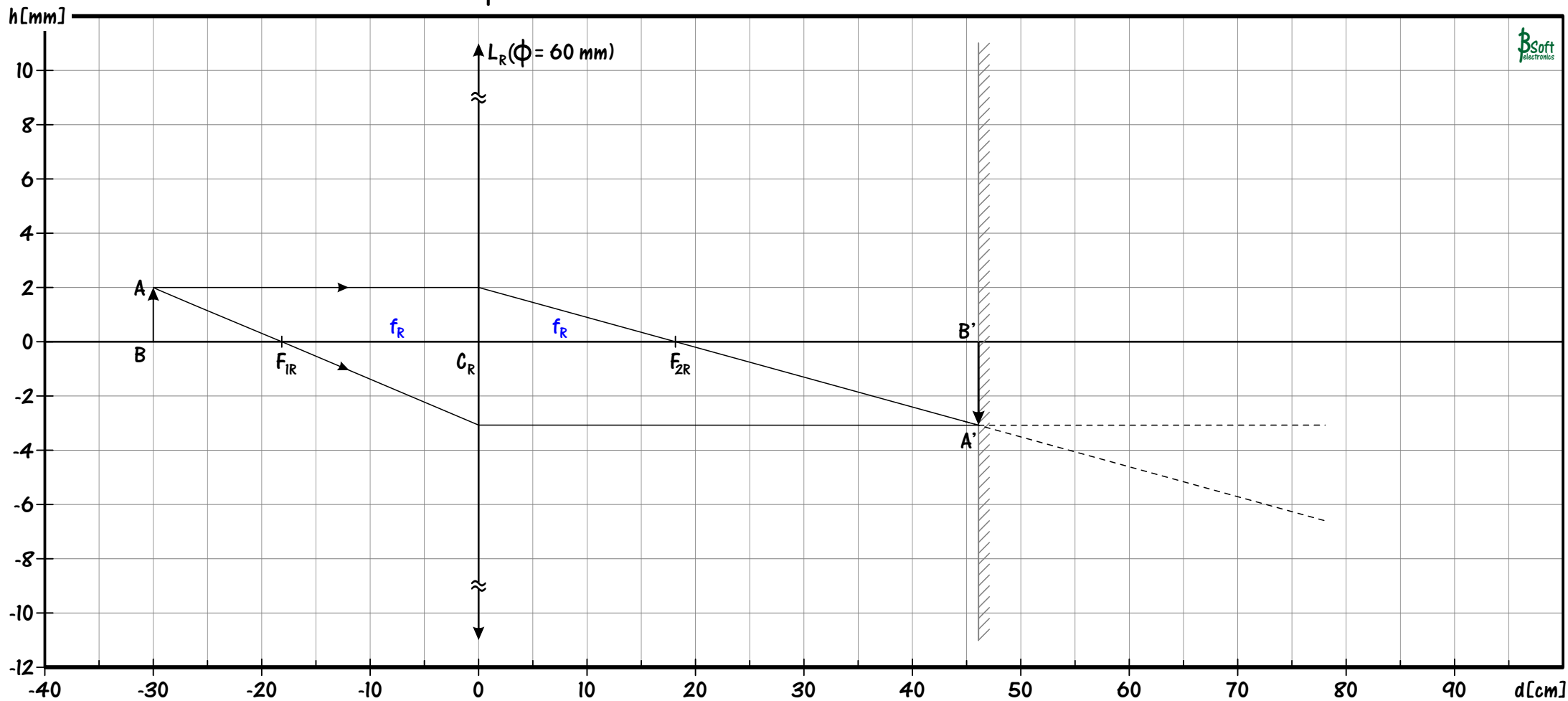
Második kísérletsorozat

Nr.	d_1 [cm]	d_2 [cm]	d_3 [cm]
1	28,5	24,1	18,7
2	30,0	24,0	16,5
3	31,0	26,0	14,3
4	23,0	26,0	32,0
5	24,0	27,0	28,0

A doua serie de experimente

Második kísérletsorozat

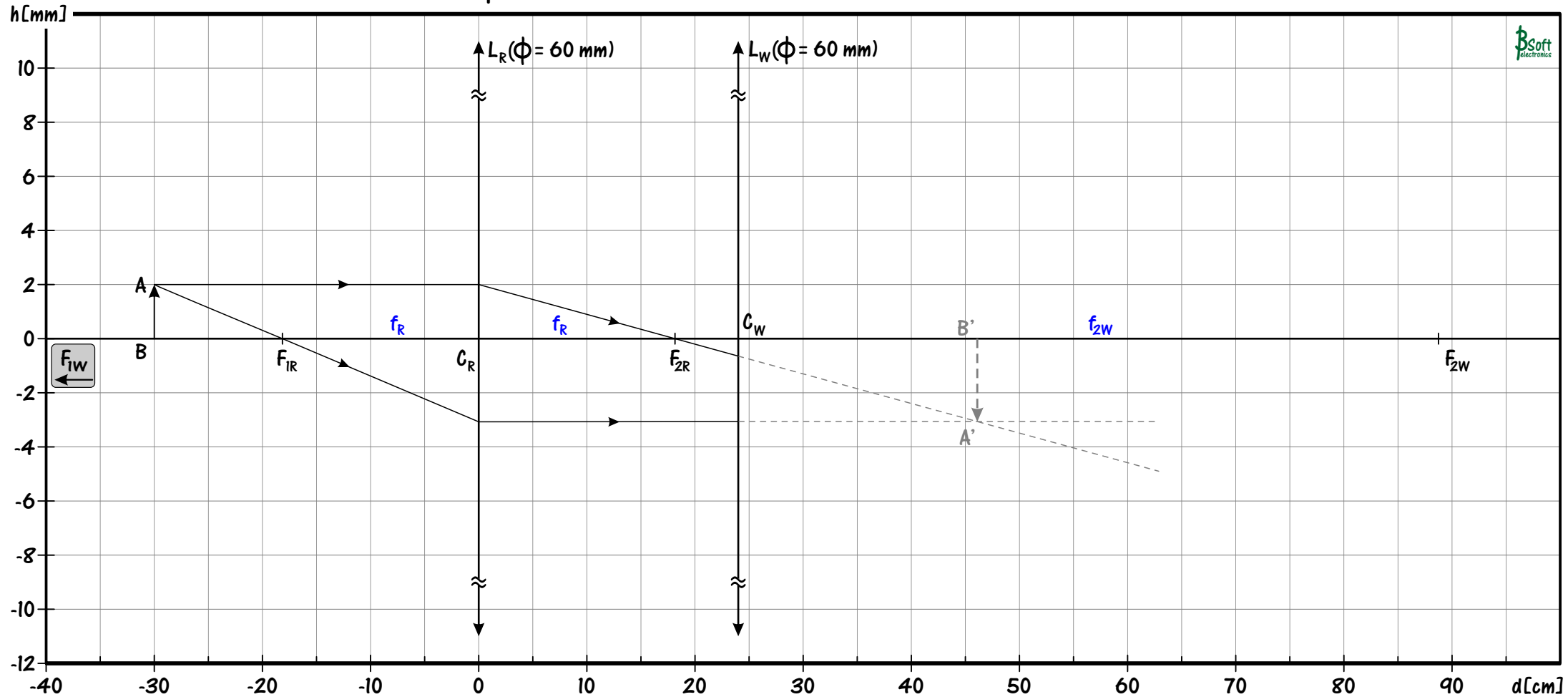

Lentila L_w (cu banda albă) o vom monta între L_R și ecran.

Az L_w lencsét (a fehér csíkos) az L_R és az ernyő közé fogjuk helyezni.

A doua serie de experimente

Második kísérletsorozat

Convergența lentilei fiind mică, focarul F_{1W} nu mai încapă pe desen. Imaginea reală de odinioară dată de L_R va deveni un obiect virtual pentru lentila L_W .

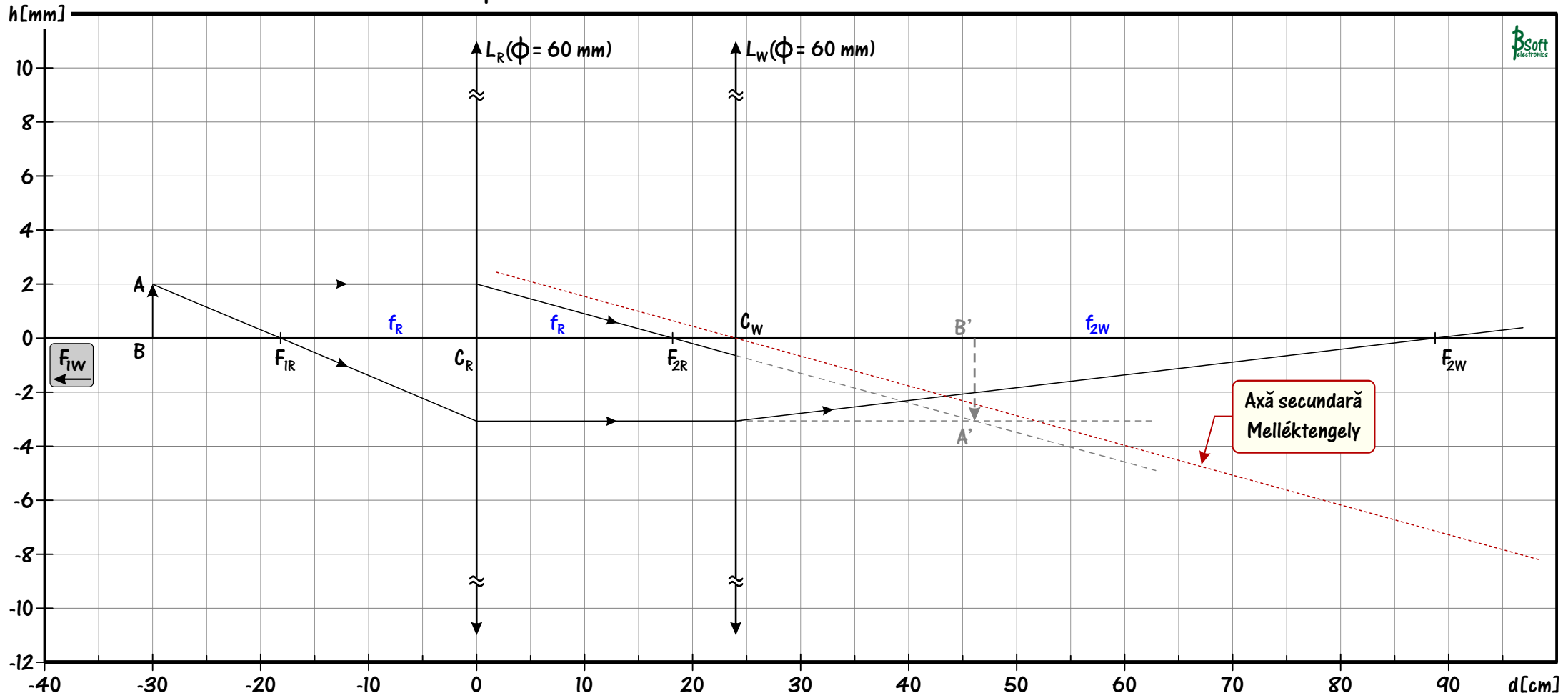
A lencse konvergenciája kicsi, ezért az F_{1W} fókuszpont már nem fér el a rajzon. Az L_R lencse által adott egykori valódi kép látszólagos tárgy lesz az L_W számára.

A doua serie de experimente

Második kísérletsorozat

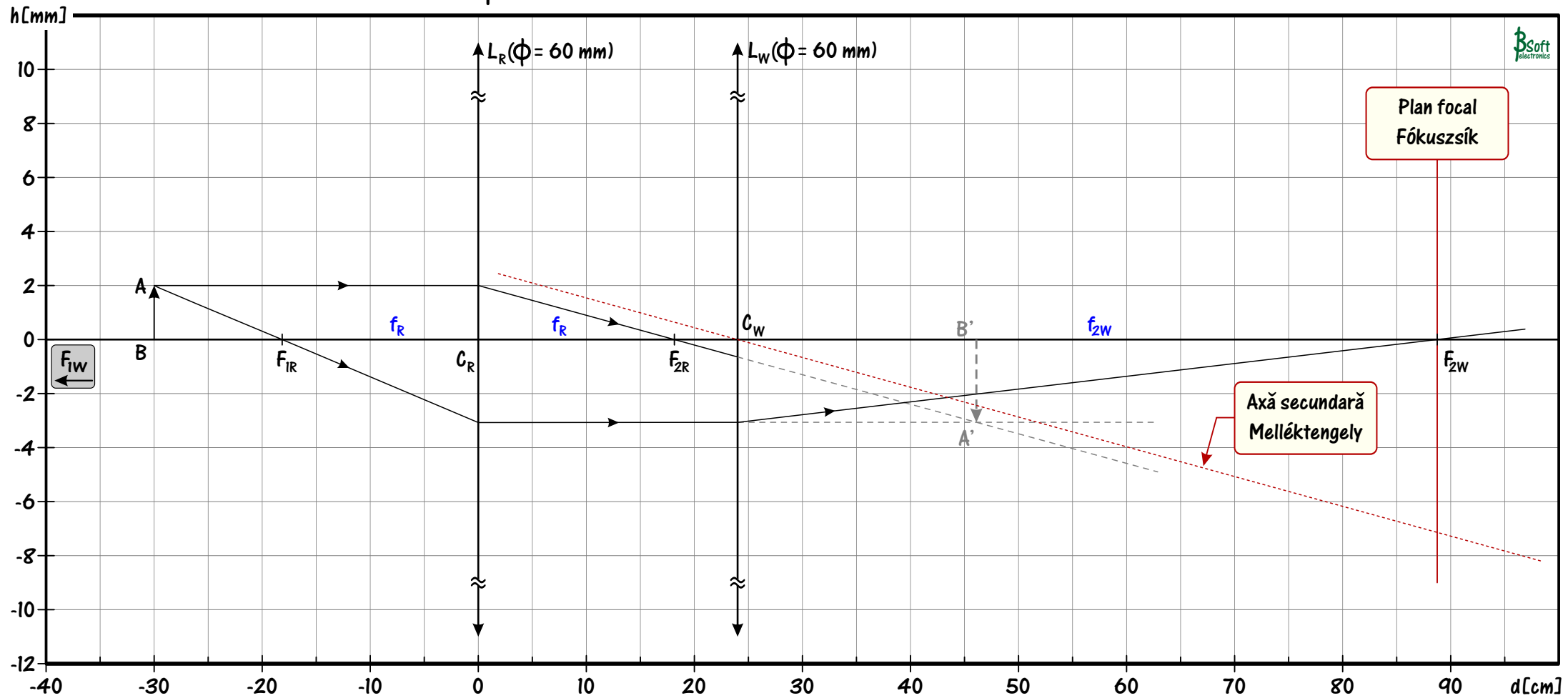

Construcția mersului celeilalte raze este mult mai complexă. Vom căuta axa secundară care este paralelă cu raza ce sosește prin F_{2R} .

A másik sugármenet megrajzolása sokkal körülményesebb. Megkeressük azt a melléktengelyt, amely párhuzamos az F_{2R} fókuszponton át érkező sugárral.

A doua serie de experimente

Második kísérletsorozat

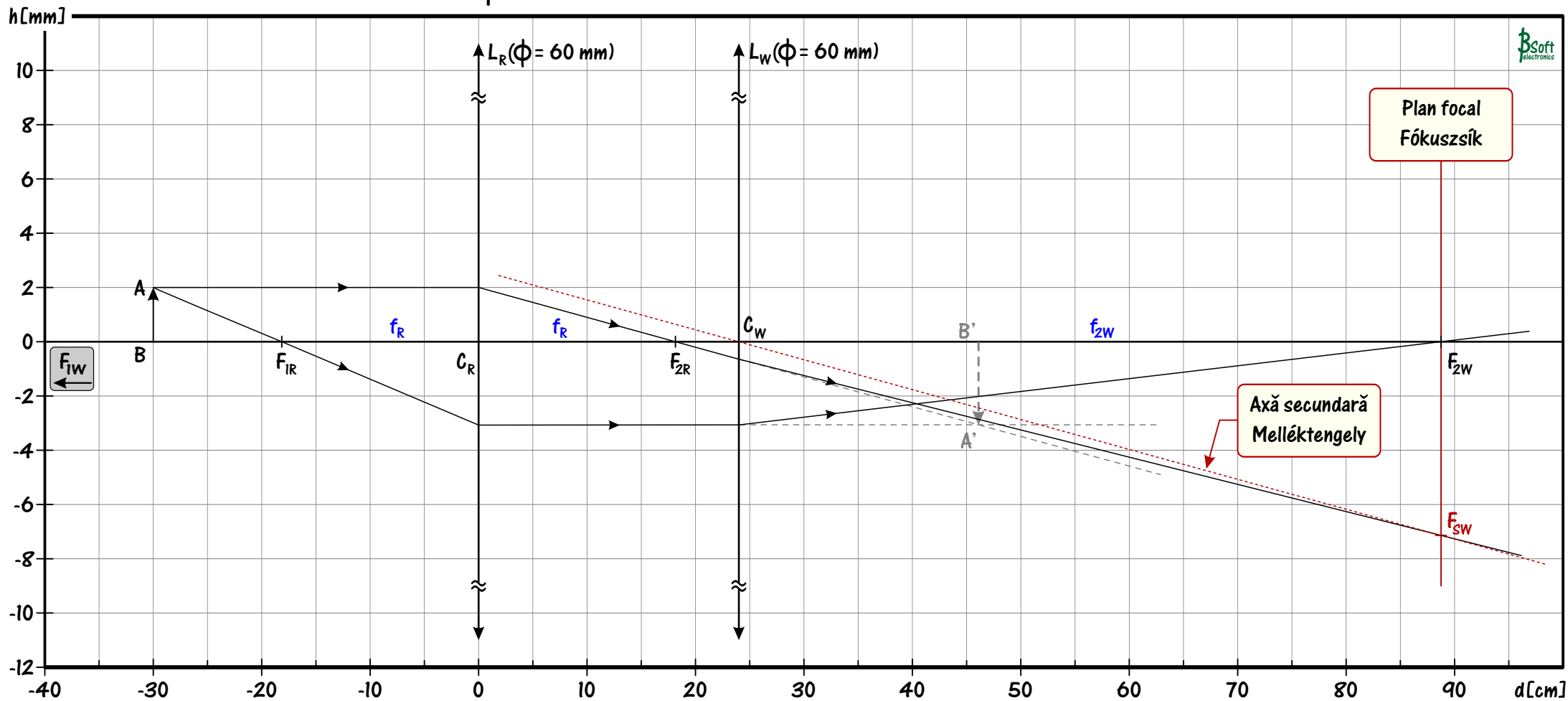

Construcția mersului celeilalte raze este mult mai complexă. Vom căuta axa secundară ce este paralelă cu raza ce sosește prin F_{2R} . Construim planul focal al lentilei L_W .

A másik sugármenet megrajzolása sokkal körülményesebb. Megkeressük azt a melléktengelyt, amely párhuzamos az F_{2R} fókuszponton át érkező sugárral. Megrajzoljuk az L_W lencse fókusz síkját.

A doua serie de experimente

Második kísérletsorozat

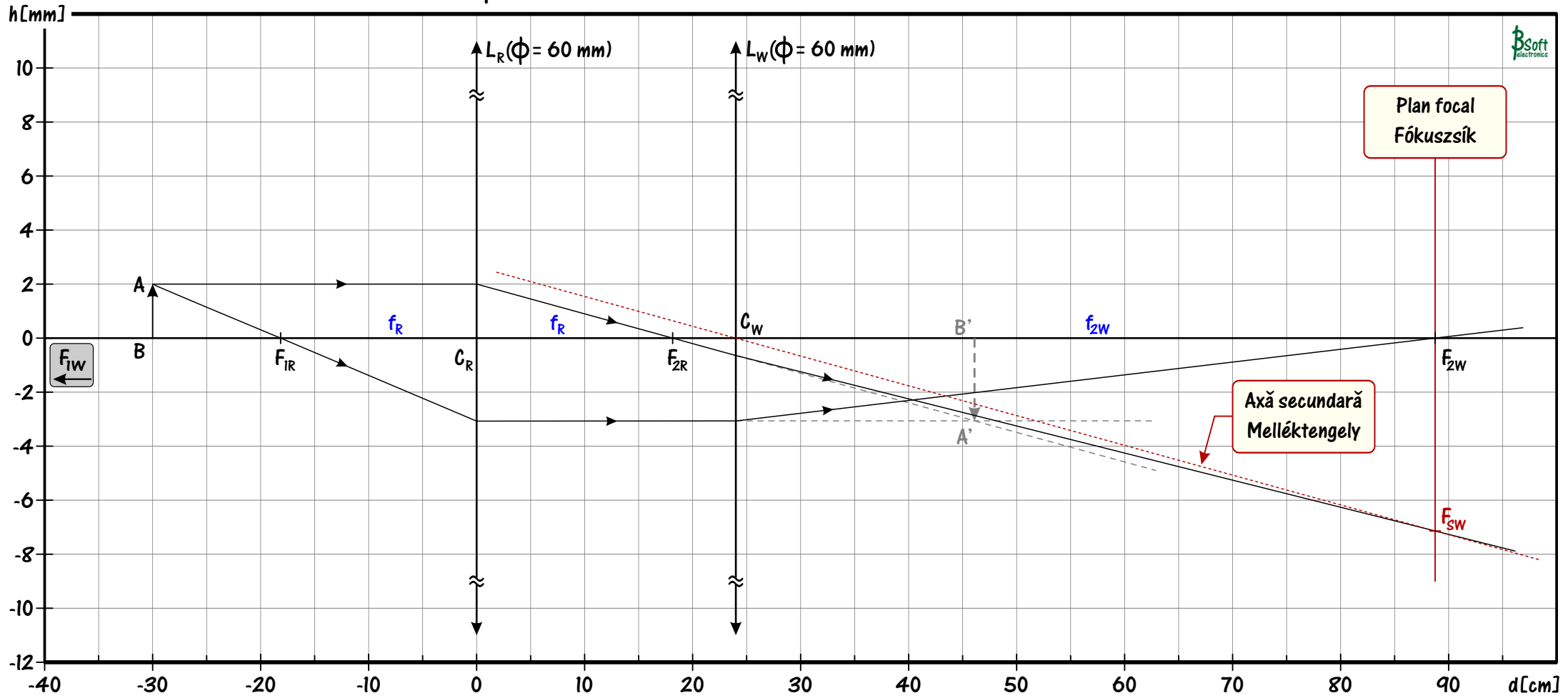

Construcția mersului celeilalte raze este mult mai complexă. Vom căuta axa secundară care este paralelă cu raza ce sosește prin F_{2R} . Construim planul focal al lentilei L_W . Raza ce sosește prin focarul F_{2R} al lentilei L_R se refractă prin focarul secundar F_{SW} al lentilei L_W .

A másik sugármenet megrajzolása sokkal körülményesebb. Megkeressük azt a melléktengelyt, amely párhuzamos az F_{2R} fókuszponton át érkező sugárral. Megrajzoljuk az L_W lencse fókuszsíkját. Az F_{2R} fókuszponon át érkező sugár megtörik az L_W lencsén, és annak F_{SW} mellékfókuszán át halad tovább.

A doua serie de experimente

Második kísérletsorozat

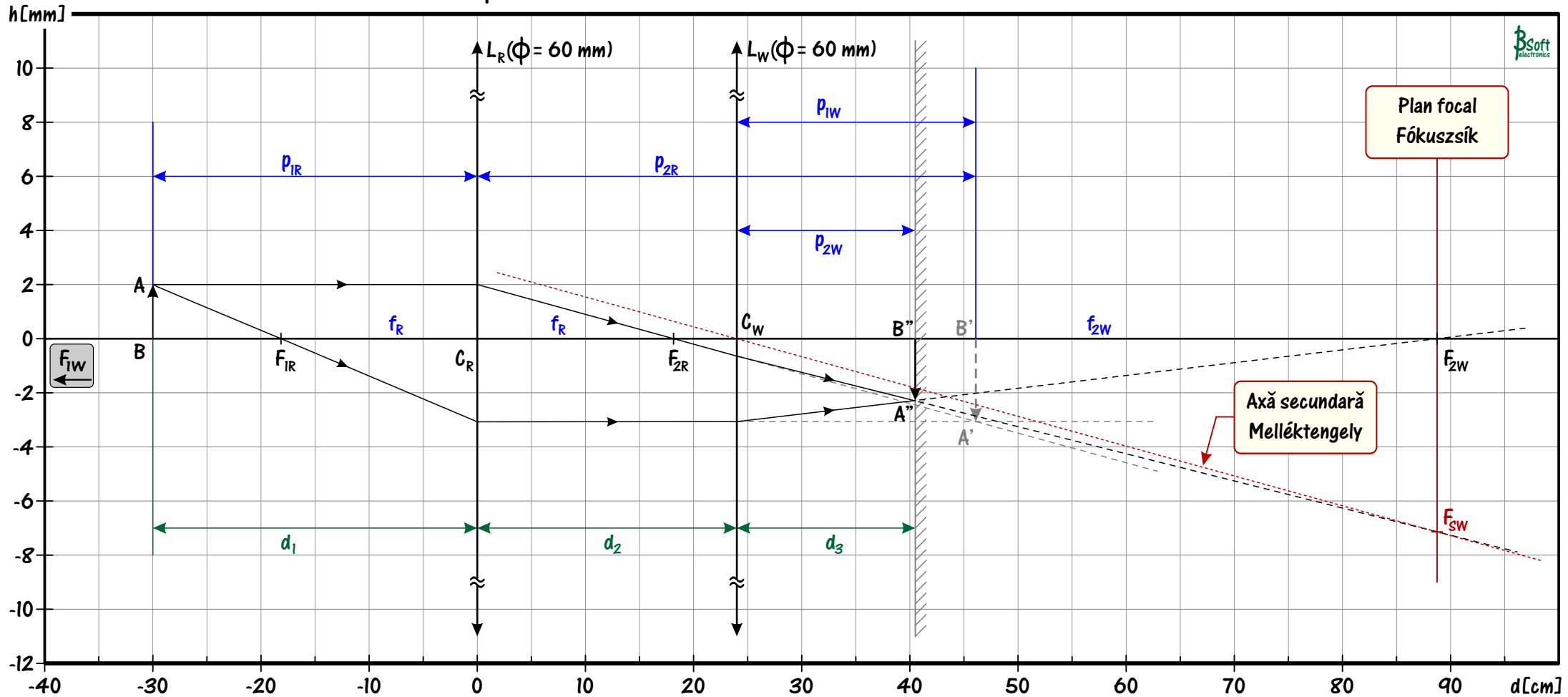

Unghiul dintre raza ce sosește prin focarul F_{2R} al lentilei L_R și axa principală aparent de circa 15° este de numai $0,62^\circ$. La intersecția celor două raze se va forma o imagine reală.

Az L_R lencse F_{2R} fókuszán át érkező sugár és a főtengely közötti, mintegy 15° -os szög valójában csak $0,62^\circ$ -os. A két sugár metszéspontjában egy valódi kép fog keletkezni.

A doua serie de experimente

Második kísérletsorozat

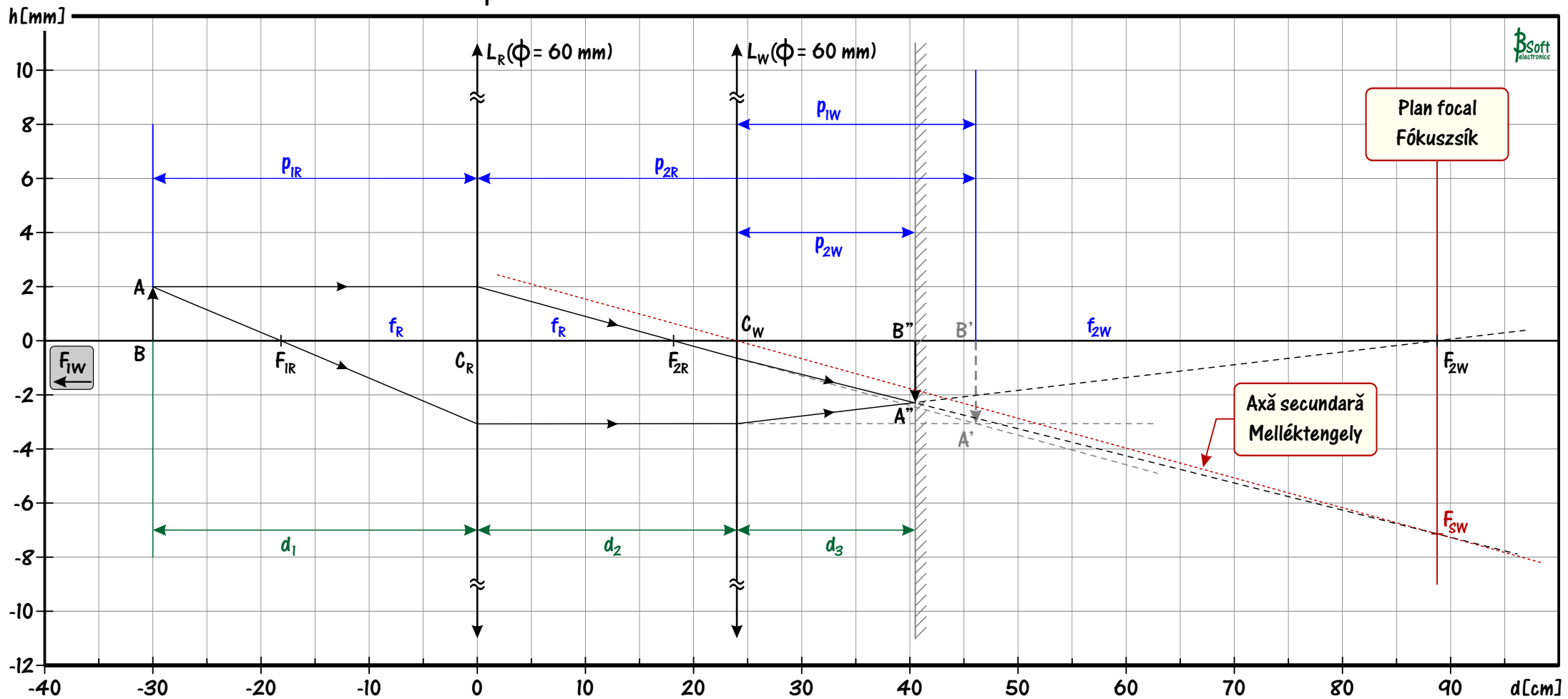
Imaginea finală $A''B''$ dată de cele două lentile este reală. Măsurăm distanțele d_1 , d_2 și d_3 . La începerea experimentului am marcat poziția imaginii $A'B'$, adică a obiectului virtual al lentilei L_W . Acum putem calcula distanța obiect p_{1W} și distanța imagine p_{2R} . Poziția obiectului AB nu a fost schimbată.

A két lencse által adott $A''B''$ kép valódi. Megmérjük a d_1 , d_2 és a d_3 távolságokat. A kísérlet megkezdésekor megjegyeztük az $A'B'$ kép, azaz az L_W lencse látszólagos tárgyának a helyzetét. Most kiszámíthatjuk a p_{1W} tárgytávolságot és a p_{2W} képtávolságot. Az AB tárgy helyzete nem változott.

A doua serie de experimente

Második kísérletsorozat

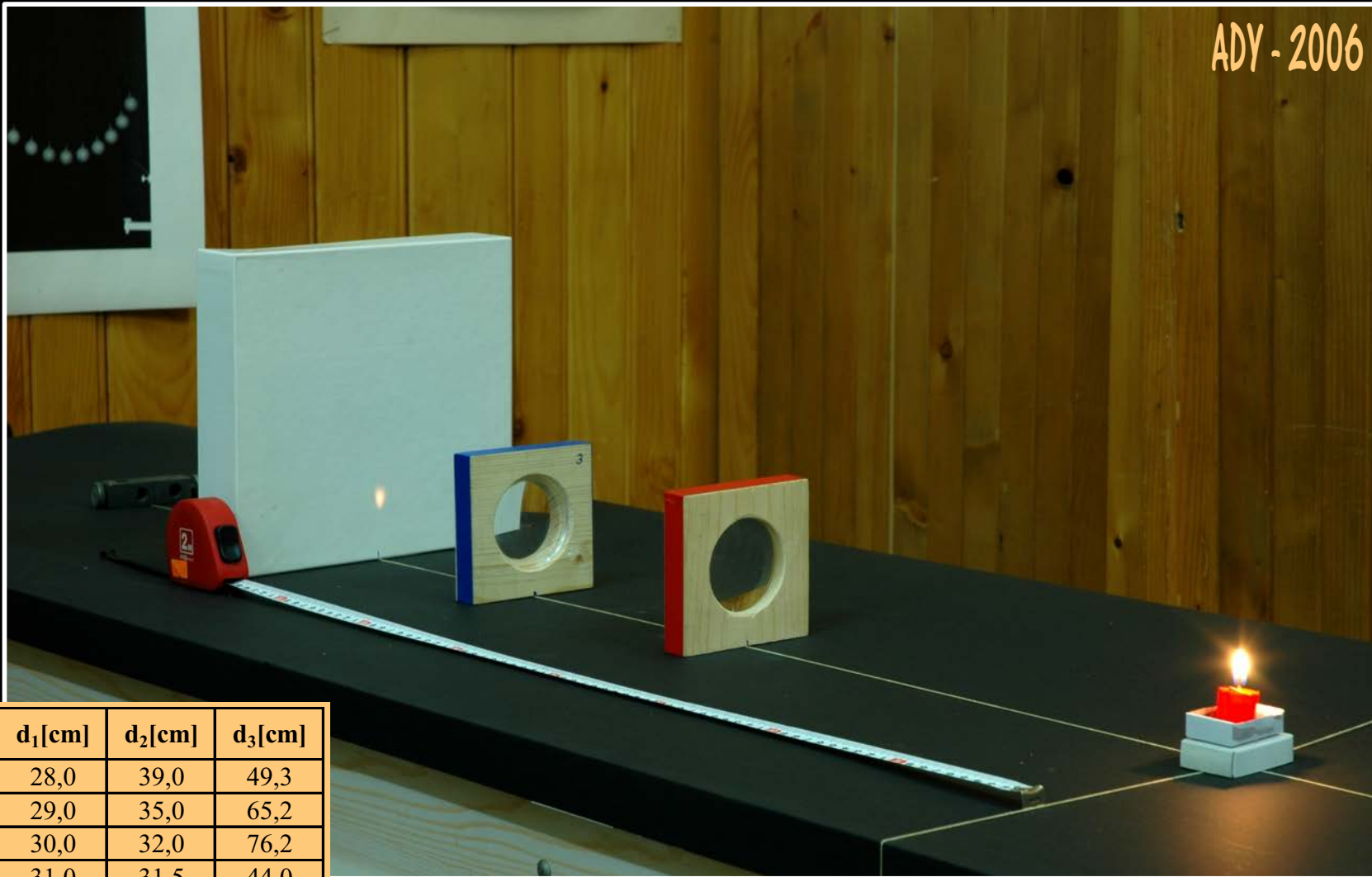
Concluzii: Lentila L_w este convergentă cu distanța focală $f_w=64,75$ cm, $f_{w_{medie}}=67,14$ cm. Valoarea nominală a convergenței fiind $C_w=+1,50 \delta$. Pentru obiect virtual în interiorul focarului ne dă o imagine reală și dreaptă.

Következtetések: Az L_w egy gyűjtőlencse, melynek fókusztávolsága $f_w=64,75$ cm, $f_{w_{átlag}}=67,14$ cm. A konvergencia névleges értéke $C_w=+1,50 \delta$. Egy fókuszon belüli látszólagos tárgyra valódi, álló képet ad.

Nr.	d_1 [cm]	d_2 [cm]	d_3 [cm]	p_{2R} [cm]	p_{1W} [cm]	f_w [cm]	$C_w[\delta]$
1	28,5	24,1	18,7	50,21	-26,11	65,91	1,52
2	30,0	24,0	16,5	46,14	-22,14	64,75	1,54
3	31,0	26,0	14,3	43,96	-17,96	70,16	1,43
4	23,0	26,0	32,0	86,75	-60,75	67,62	1,48
5	24,0	27,0	28,0	74,97	-47,97	67,26	1,49

A treia serie de experimente

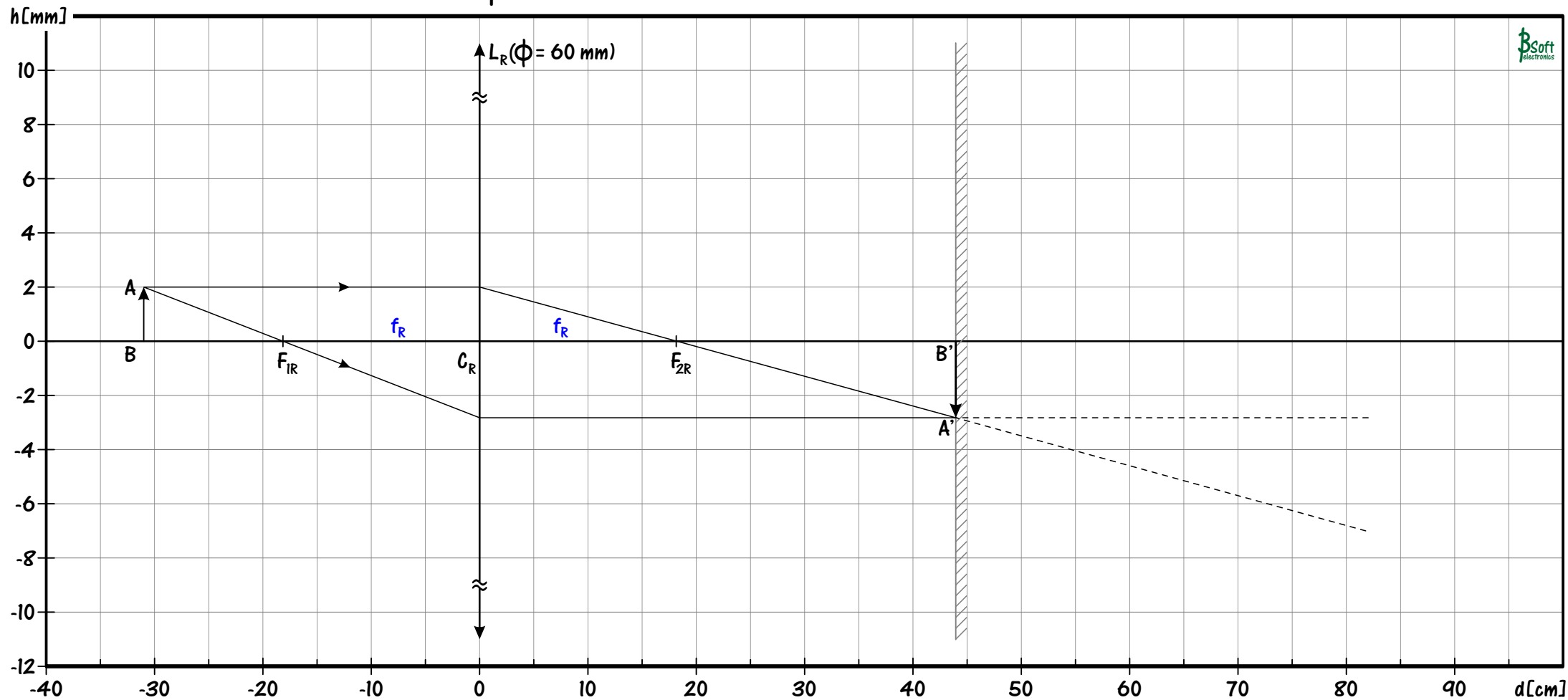
Harmadik kísérletsorozat

Nr.	d_1 [cm]	d_2 [cm]	d_3 [cm]
1	28,0	39,0	49,3
2	29,0	35,0	65,2
3	30,0	32,0	76,2
4	31,0	31,5	44,0
5	32,0	30,0	40,0

A treia serie de experimente

Harmadik kísérletsorozat

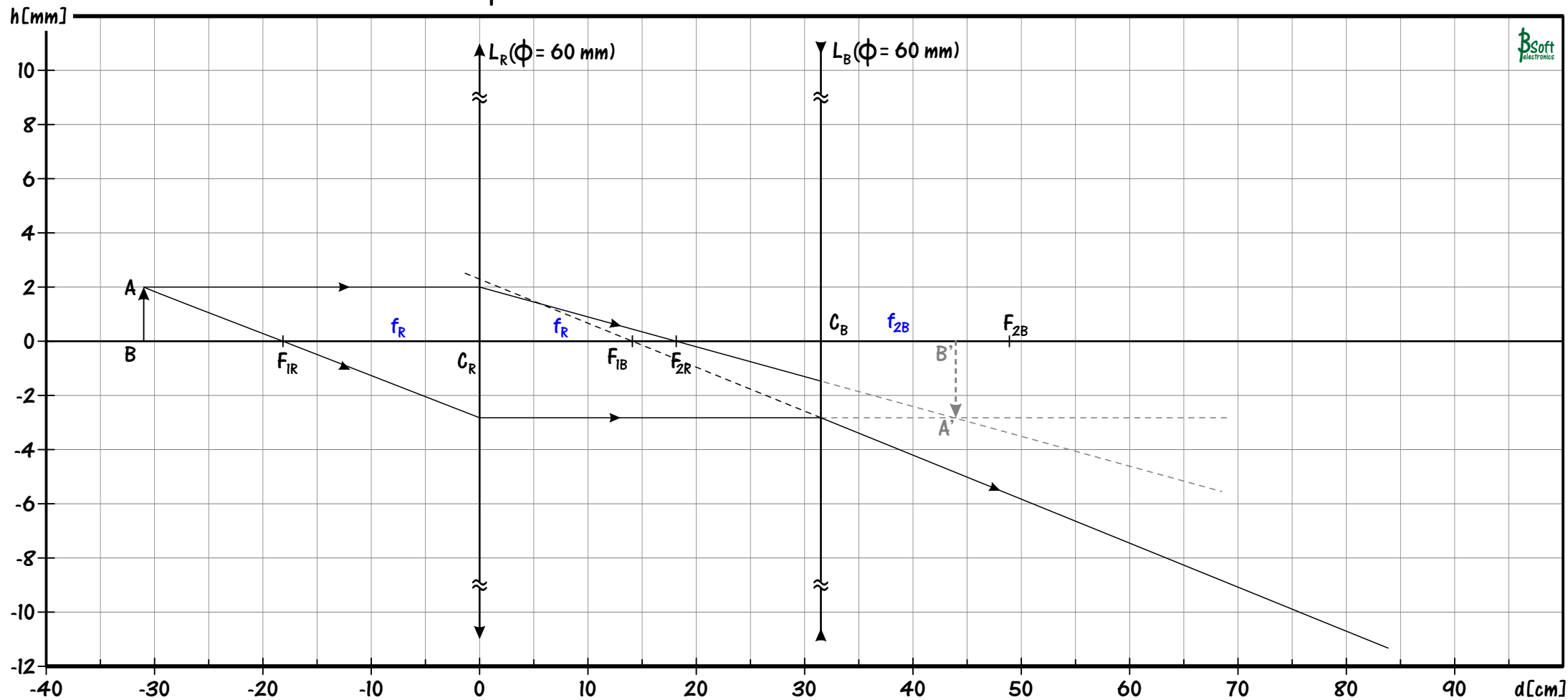

Lentila L_B (cu banda albastră) o vom monta între L_R și ecran.
 Poziția obiectului AB a fost puțin schimbată.

Az L_B lencsét (a kék csíkos) az L_R és az ernyő közé fogjuk helyezni.
 Az AB tárgy helyzete egy kissé változott.

A treia serie de experimente

Harmadik kísérletsorozat

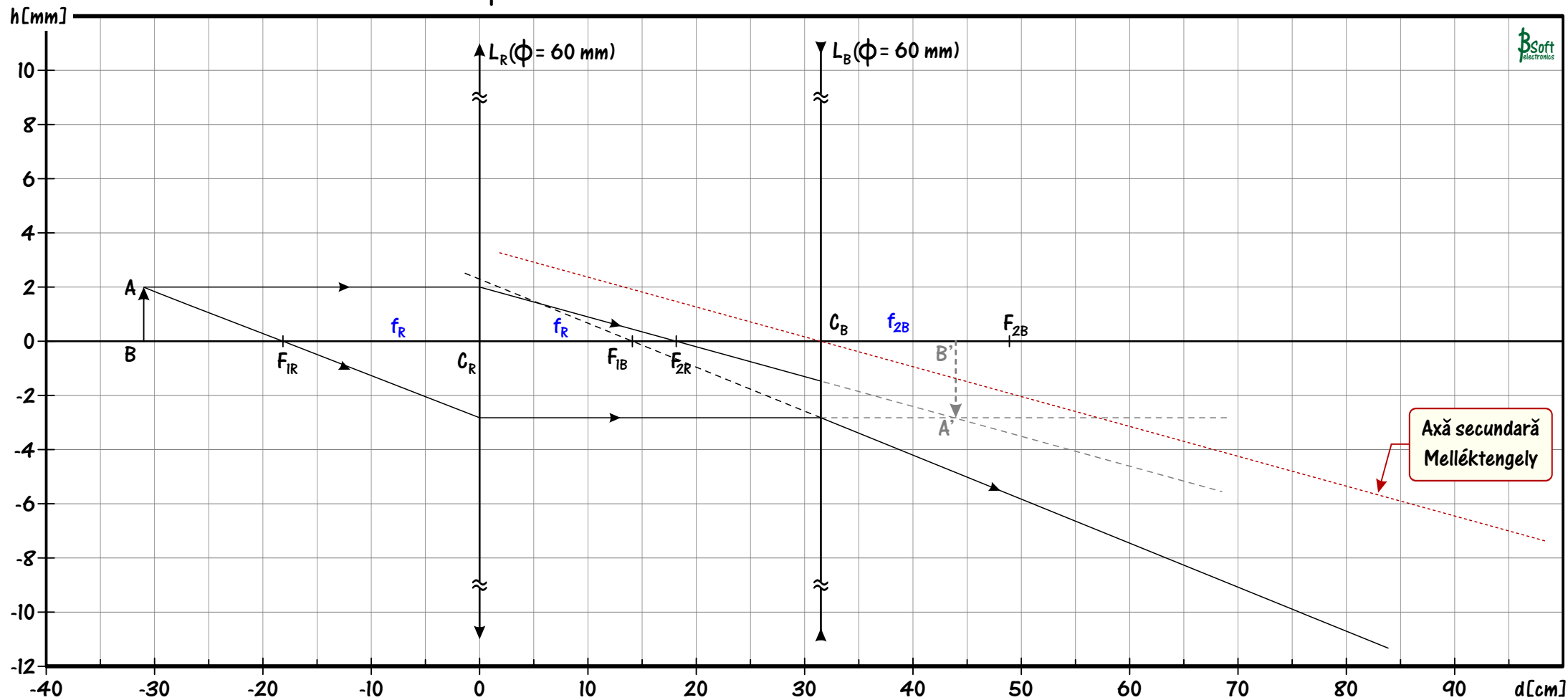

Imaginea reală de ordinioară dată de L_R va deveni un obiect virtual pentru lentila L_B . Raza paralelă cu axa optică principală se va refracta astfel încât prelungirea ei să treacă prin focarul virtual F_{2B} al lentilei L_B .

Az L_R lencse által adott egykori valódi kép látszólagos tárgy lesz az L_B számára. A főtengellyel párhuzamosan érkező sugár úgy tör meg az L_B lencsén, hogy a meghosszabbítása az F_{1W} virtuális fókuszon haladjon át.

A treia serie de experimente

Harmadik kísérletsorozat

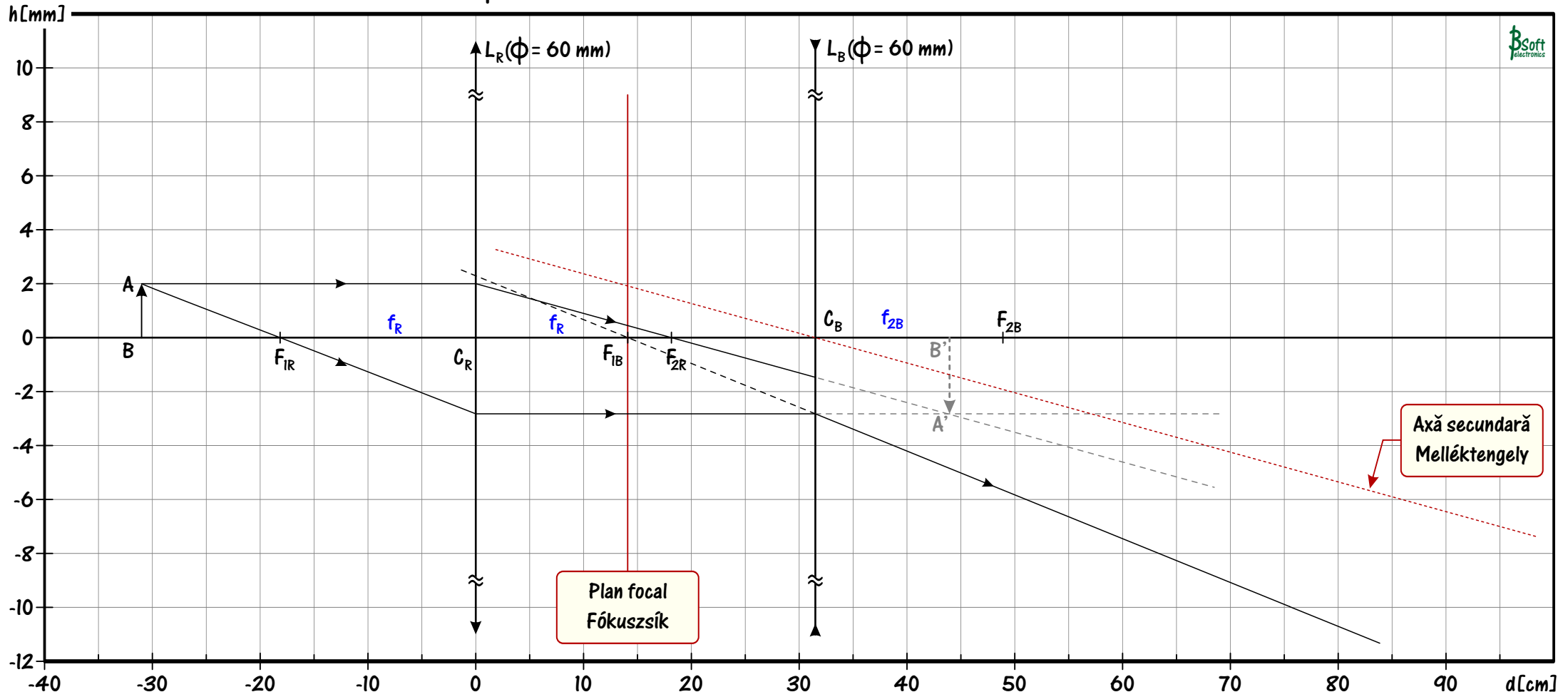
Construcția mersului celeilalte raze este mult mai complexă. Vom căuta axa secundară ce este paralelă cu raza ce sosește prin F_{2R} .

A másik sugármenet megrajzolása sokkal körülményesebb. Megkeressük azt a melléktengelyt, amely párhuzamos az F_{2R} fókuszponton át érkező sugárral.

A treia serie de experimente

Harmadik kísérletsorozat

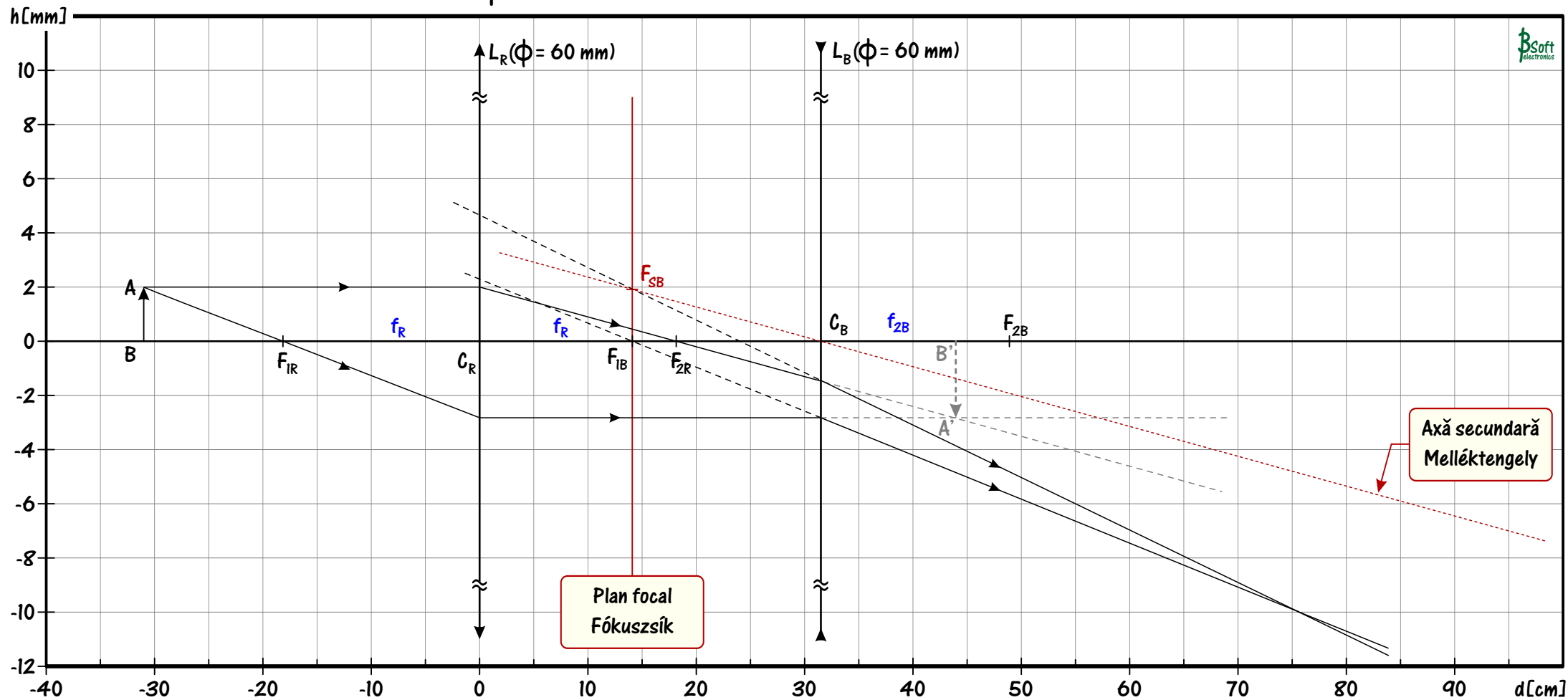

Construcția mersului celeilalte raze este mult mai complexă. Vom căuta axa secundară ce este paralelă cu raza ce sosește prin F_{2R} . Construim planul focal al lentilei L_B .

A másik sugármenet megrajzolása sokkal körülményesebb. Megkeressük azt a melléktengelyt, amely párhuzamos az F_{2R} fókuszponton át érkező sugárral. Megrajzoljuk az L_B lencse fókusz síkját.

A treia serie de experimente

Harmadik kísérletsorozat

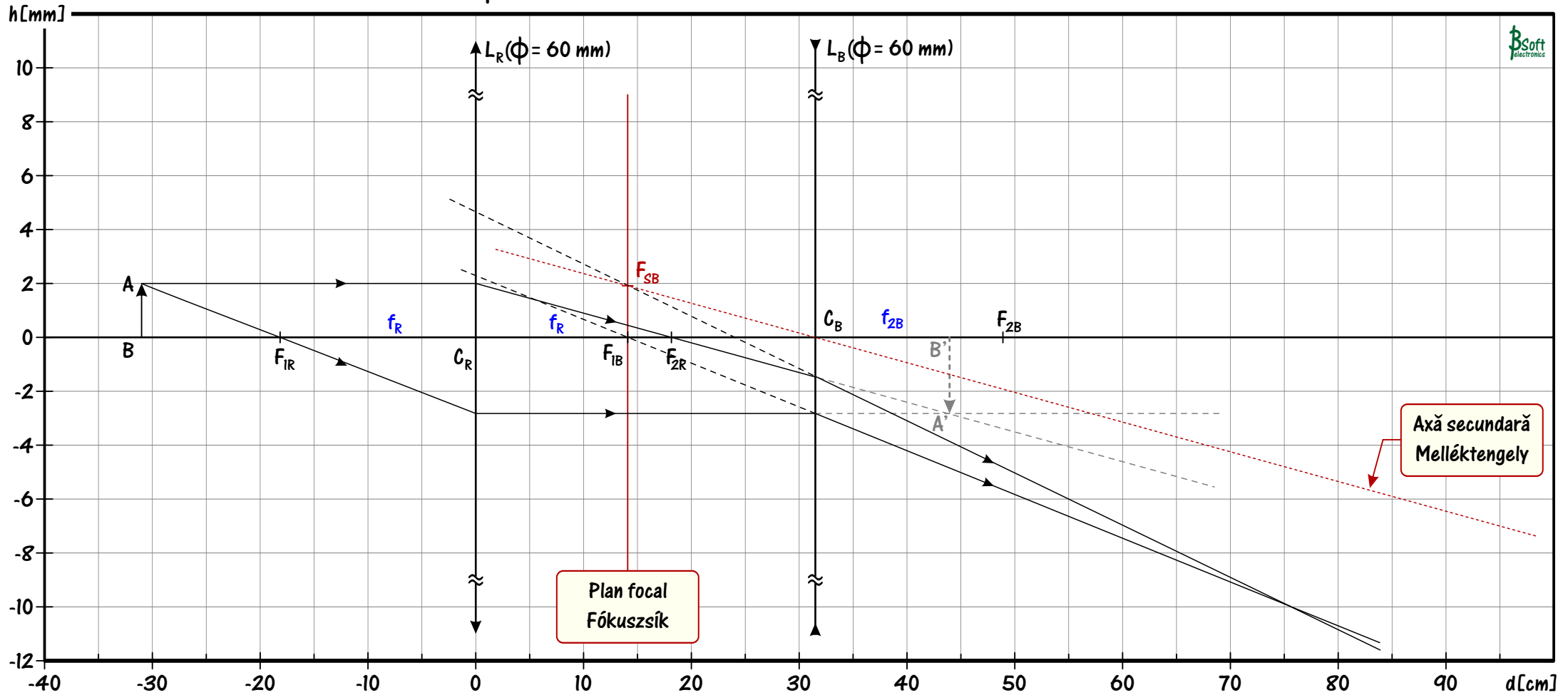

Raza ce sosește prin focarul F_{2R} al lentilei L_R se refractă prin lentila L_B astfel încât prelungirea ei să treacă prin focarul secundar virtual F_{SB} al lentilei L_B .

Az F_{2R} fókuszponton át érkező sugár úgy törik meg az L_B lencsén, hogy annak meghosszabbítása az L_B lencse F_{SB} látszólagos mellékfókuszán haladjon át.

A treia serie de experimente

Harmadik kísérletsorozat

Raza ce sosește prin focarul F_{2R} al lentilei L_R se refractă prin lentila L_B astfel încât prelungirea ei să treacă prin focarul secundar virtual F_{SB} al lentilei L_B .

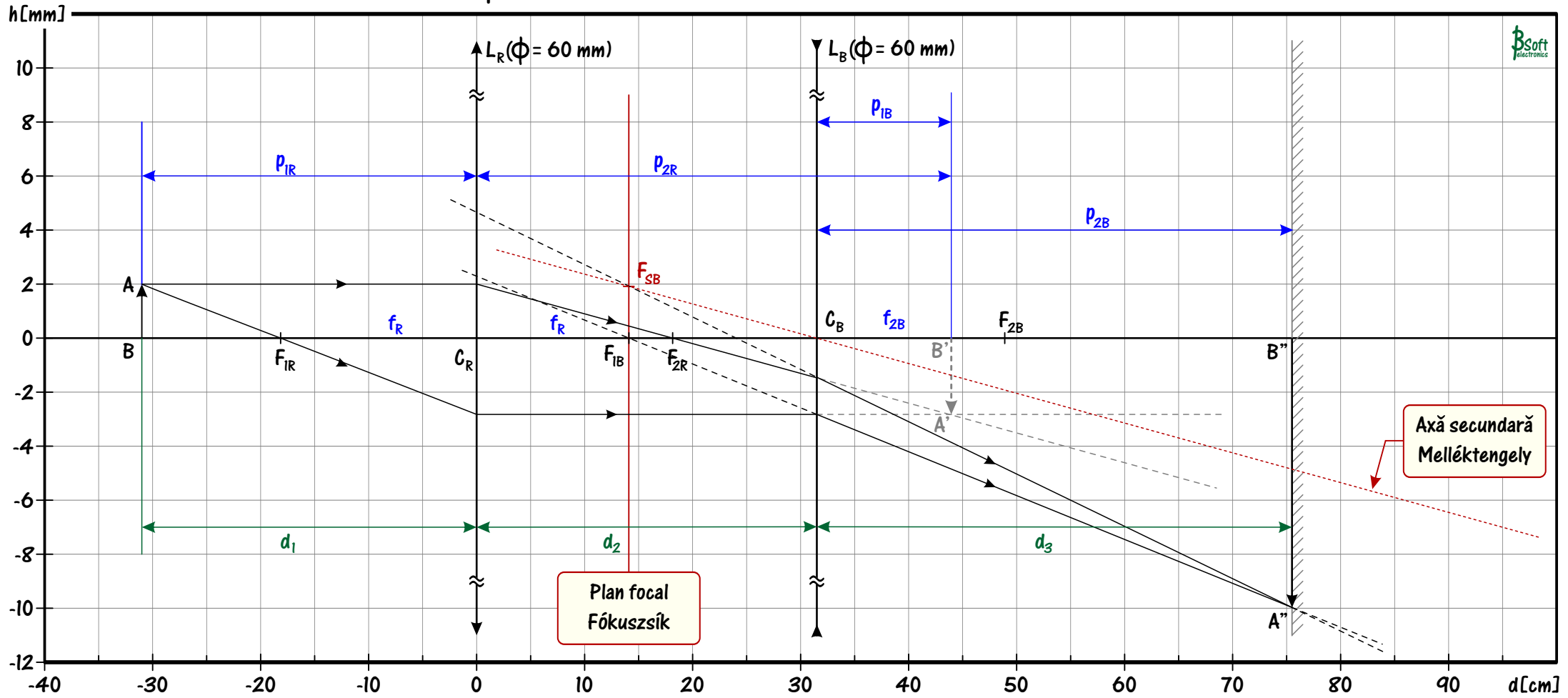
Unghiul dintre această rază și axa principală aparent de circa 26° este de numai $1,12^\circ$. La intersecția celor două raze se va forma o imagine reală.

Az F_{2R} fókuszponton át érkező sugár úgy törik meg az L_B lencsén, hogy annak meghosszabbítása az L_B lencse F_{SB} látszólagos mellékfókuszán haladjon át.

A sugár és a főtengely közötti, látszólagosan mintegy 26° -os szög valójában csak $1,12^\circ$ -os. A két sugár metszéspontjában egy valódi kép fog keletkezni.

A treia serie de experimente

Harmadik kísérletsorozat

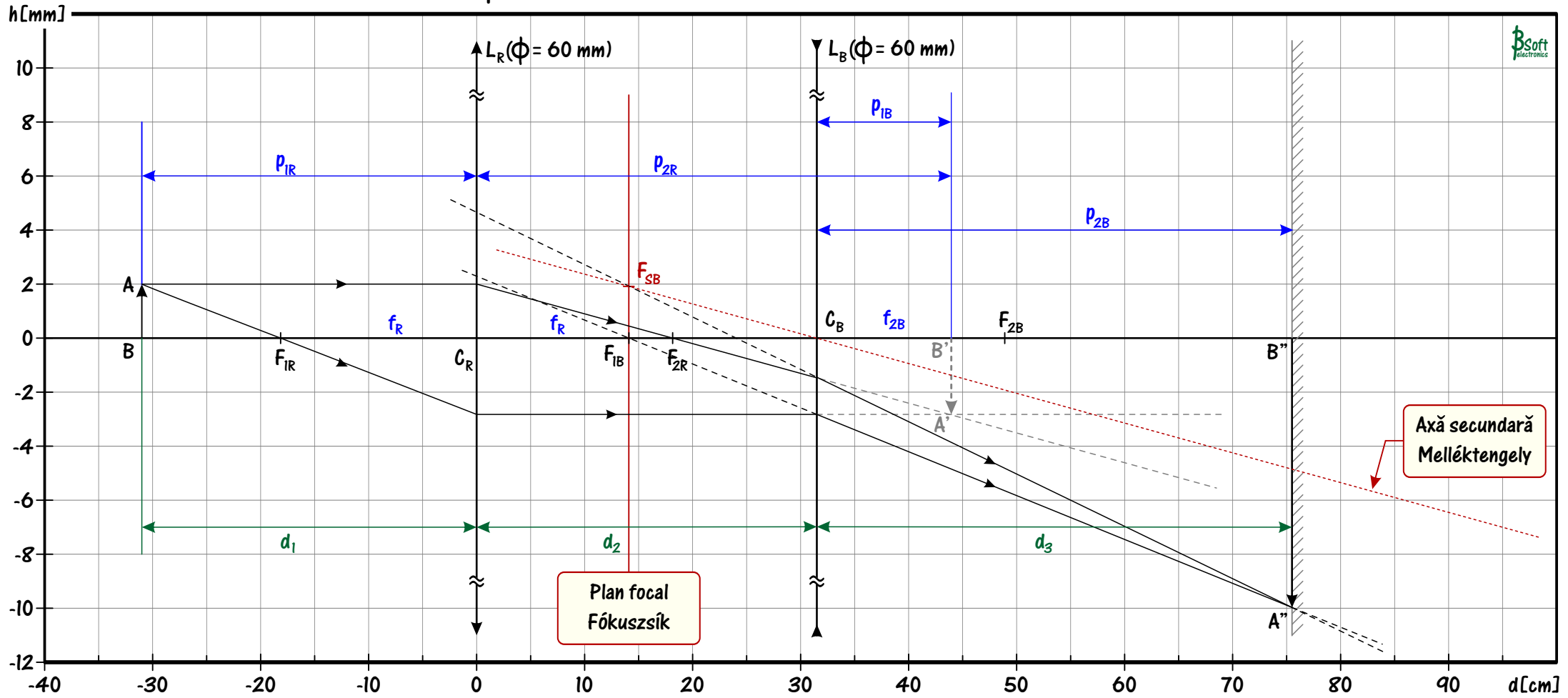

Imaginea finală A''B'' dată de cele două lentile este reală. Măsurăm distanțele d_1 , d_2 și d_3 . La începerea experimentului am marcat poziția imaginii A'B', adică a obiectului virtual al lentilei L_B . Acum putem calcula distanța obiect p_{IB} și distanța imagine p_{2R} .

A két lencse által adott A''B'' kép valódi. Megmérjük a d_1 , d_2 és a d_3 távolságokat. A kísérlet megkezdésekor megjegyeztük az A'B' kép, azaz az L_B lencse látszólagos tárgyának a helyzetét. Most kiszámíthatjuk a p_{IB} tárgytávolságot és a p_{2B} képtávolságot.

A treia serie de experimente

Harmadik kísérletsorozat

Concluzii: Lentila L_B este divergentă cu distanța focală $f_B = -17,38$ cm, $f_{B_{medie}} = -17,37$ cm. Valoarea nominală a convergenței fiind $C_B = -5,75 \delta$. Pentru obiect virtual în interiorul focarului ne dă o imagine reală și dreaptă.

Következtetések: Az L_B egy szórólencse, melynek fókusztávolsága $f_B = -17,38$ cm, $f_{B_{átlag}} = -17,37$ cm. A konvergencia névleges értéke $C_B = -5,75 \delta$. Egy fókuszon belüli látszólagos tárgyra valódi, álló képet ad.

Nr.	d_1 [cm]	d_2 [cm]	d_3 [cm]	p_{2R} [cm]	p_{1B} [cm]	f_B [cm]	C_B [δ]
1	28,0	39,0	49,3	51,84	-12,84	-17,36	-5,76
2	29,0	35,0	65,2	48,73	-13,73	-17,39	-5,75
3	30,0	32,0	76,2	46,14	-14,14	-17,36	-5,76
4	31,0	31,5	44,0	43,96	-12,46	-17,38	-5,75
5	32,0	30,0	40,0	42,10	-12,10	-17,34	-5,77

Schw2014

Prelucrarea datelor experimentale
Kísérleti adatok feldolgozása

Mulțumesc pentru atenție!

Köszönöm a figyelmet!